

DE

št. 15

Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat

Odgovorni urednik: Ciril Brajer

Telefoni – tajništvo: 313-942, 132-61-92

redakcija: 313-942, 131-61-63

naročnina in prodaja: 321-255, 133-52-55

Telefaks: 311-956

Naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, Ljubljana

časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 28. marca 1996 • letnik 55

TEDEN POTRESA

»O dopolnitvah kolektivne pogodbe za dejavnost zdravstva in socialnega skrbstva smo se intenzivno pogajali skoraj poldrugo leto.

V zadnjih tednih smo pogajanja intenzivirali do te meje, da smo se vendarle uspeli dogovoriti za čimprejšnji podpis usklajenega besedila sprememb in dopolnitev kolektivne pogodbe naše dejavnosti...«

Erih Šerbec, predsednik Sindikata zdravstva in socialnega skrbstva v članku »Teden dni, ki so pretresli zdravstvo« na 22. strani DE

SINDIKALNI ZAUPNIKI V PRIMEŽU POLICISTOV

Najprej diskreditacija z nadlegovanjem, potem – kot je že pred časom napovedal strokovnjak za policijska vprašanja

Pavle Čelik –

tepež, in na koncu bodo menda policaji začeli stavkajoče delavce kar zapirati?!

5. stran

PRIVILEGIJ ŽENSKE, DA SME »SVOBODNO IZBRATI« SLABŠO MOŽNOST stran 12

OD UDBE DO SOVE

stran 14

KOVINOTEHNA PREBRODILA KRIZO stran 20

SODELOVANJE ZAPOSLENIH PRI ODLOČANJU O VARNEM IN ZDRAVEM DELU

stran 21

POPOLNA ANARHIJA

Lastninski zapleti v Založbi Mladinska knjiga

stran 23

DE, sreda 14⁰⁰

Policija nadleguje sindikalne zaupnike

Letošnjega 1. marca so v mariborski Hidromontaži eno uro opozorilno stavkali zaradi neizplačanih plač. Teden kasneje so delavci na zboru ponovno izrazili nezadovoljstvo, ker niso dobili plač za lanski december in letošnji januar. Zaposleni v tujini pa zasluženega plačila niso dobili za lanski oktober, november in december in letošnji januar.

Na omenjenem zboru delavcev so izvolili stavkovni odbor ter zagrozili s stavko 18. marca, če do tedaj denarja za plače še vedno ne bo.

Svobodni sindikat je med člani preveril razpoloženje in ugotovil, da stavka nima podpore. Predvsem so jo zavračali na gradbiščih.

Zato izvršni odbor svobodnega sindikata EM Hidromontaže stavke za 18. marec ni napovedal.

Denar za plače se je kljub temu našel in delavci so jih za lanski december dobili v petek 15. marca.

»Policija pa je v tem času delala po nam neznanih navodilih. V četrtek, 14. 3. 1996 so policaji na delovnem mestu obiskali našo članico IO sindikata podjetja EM Hidromontaža KATARINO KOLIČ. Od nje so zahtevali informacije o stavki, ki naj bi bila 18. marca.

V nedeljo, 17. marca 1996, sta dva policista obiskala Katarino Količ v njenem stanovanju. Ponovno sta zahtevala informacije o stavki.

V ponedeljek, 18. 3. 1996, ko naj bi bila stavka, je policija istočasno obiskala Katarino Količ v službi in predsednika sindikata podjetja EM Hidromontaža ANTONA BRATUŠO na delovnem mestu.

Oba so ponovno spraševali o predvideni stavki. V torek, 19. 3. 1996, je policija ponovno prišla na pogovor z Antonom Bratušo v njegovo službo.

Na osnovi vsega tega pričakujemo od MINISTRSTVA ZA NOTRANJE ZADEVE pojasnilo ravnanja policije in vzrokov zanj.

Stvar bomo obravnavali na organih RO SDGD Slovenije, zato pričakujemo skorajšnji pisni odgovor.«

Jernej Jeršan, sekretar SDGD
Stane Čelesnik, predsednik SDGD

Sindikalna lista

Prvi del

marec-april 1996

1. Dnevnice	
- cela dnevnic (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00
- polovična dnevnic (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00
- znižana dnevnic (od 6 do 8 ur, če se potovanje začne dve uri pred začetkom delovnega časa in konča dve uri po njem)	1.218,00
2. Kilometrini (od 1. 3. 96 dalje)	24,66
3. Ločeno življenje	44.766,00
4. Prenočišče - Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec	
5. Regres za prehrano	11.191,00

Drugi del

V drugem delu objavljamo povprečno plačo za obdobje november 95-januar 96 kot osnovno za uveljavljanje pravic iz neposredne skupne porabe. Povprečna plača v preteklih treh mesecih v gospodarstvu Slovenije znaša 71.728 SIT.

1. Jubilejne nagrade	
- za 10 let	35.864,00
- za 20 let	53.796,00
- za 30 let	71.728,00
2. Nagrada ob upokojitvi	215.184,00
3. Solidarnostne pomoči	71.728,00

Vir: Zavod RS za statistiko

Strokovna služba ZSSS

Opomba:

Objavljena višina nagrade ob upokojitvi je rezultat kolektivnega pogajanja. Sprejeta sprememba uredb Vlade RS o stroških, ki se priznavajo kot odhodek (Ur. l. RS, št. 7/95), pa omogoča to nagrado do višine treh bruto plač v gospodarstvu RS.

KAJ DELAJO

V republiških odborih

Sindikat dejavnosti energetike

V SDE Slovenije smo po konferenci v Zagorju skladno z operativnim planom in sprejetimi zaključki dejavni zlasti na teh področjih:

Kolektivno pogajanje

SDE Slovenije kljub dolgotrajnim pogajanjem za podpis obeh panožnih kolektivnih pogodb vztraja pri cilju, da s podpisom ne smemo poslabšati ekonomskega položaja naših delavcev. Za dosego zadovoljivih rezultatov smo opravili vrsto pogovorov v SDE Slovenije in s partnerjem MGD - sekretariatom za energetiko. Na zadnjih pogajanjih z MGD 25. t. m. sta bili obe panožni KP usklajeni do te mere, da smo se dogovorili o zaključnih pogajanjih, okvirno tudi o datumu podpisa.

Premalo izplačane plače

Čprav smo v SDE Slovenije rešitev tega vprašanja postavili za prednostno, se zadeva nikamor ne premakne. Zaradi tega smo nezadovoljni, kar nedvoumno izražamo v naših akcijah, naslovljenih na partnerja kolektivnih pogodb in delodajalca. Pri tem smo uspeli, da so podjetja opravila individualne izračune.

V SDE Slovenije ugotavljamo, da so pogajanja s partnerjem izčrpana. Naše stališče zato je, da sprožimo postopek, da bomo preko arbitraže oziroma po pravni poti zagotovili realizacijo za nas upravičenih zahtev delavcev.

V tem okviru smo zastavili tudi aktivnosti, da bi zakon, ki bo urejal lastninenje državne lastnine, omogočal to pravico tudi delavcem dejavnosti energetike in premogovništva.

Razreševanje problematike rudnikov v zapiranju

Naloga, povezane z uresničevanjem zakona o zapiranju Rudnikov Senovo, Zagorje in Kanižarica, so za SDE Slovenije med prednostnimi in so organizacijske in organi v to stalno vključeni.

Največji poudarek dajemo sedaj zlasti tistemu delu kadrovske-socialnega programja, ki omogoča predčasno upokojevanje rudarjev ter zagotavljanje socialne in materialne varnosti delavcem, ki jim zaradi zmanjšanja proizvodnje in zapiranja v prihodnje ne bo možno zagotoviti dela.

Mednarodna dejavnost

Letos je SDE na področju mednarodnega sodelovanja kar močno dejaven. Poleg s sindikati, s katerimi sodeluje že več let, sodeluje tudi s sindikati, ki so izrazili interes za to.

V tem okviru smo imeli v februarju po dogovoru z nemškimi sindikati IGBE v Berlinu enotedenski seminar za večje število naših sindikalnih zaupnikov. V marcu pa smo bili na enotedenskem delovnem obisku pri sindikatu energetskih dejavnosti OTV v Münchnu.

SDE je delovni skupini PSI za Srednjo Evropo, ki združuje tudi dejavnosti elektrogospodarstva, kot soorganizator v začetku marca omogočil delo v Ljubljani. Ob tej priložnosti smo s predstavniki PSI na pogovorih s sindikati dejavnosti s področja javnih služb v Sloveniji, med katere se šteje tudi SDE Slovenije, izrazili interes za vključitev v mednarodno sindikalno organizacijo.

Na povabilo slovaških sindikatov s področja elektrogospodarstva in premogovništva je bila tam na obisku tričlanska delegacija SDE, da bi proučila možnosti o bodočem sodelovanju.

Druge aktivnosti

Poleg doslej naštetih teče v SDE Slovenije še vrsta drugih akcij, med katerimi velja omeniti:

- Intenzivno pripravljamo realizacijo programa izobraževanja in dodatnega strokovnega usposabljanja sindikalnih zaupnikov SDE. Temeljni program bomo začeli izvajati sredi aprila in bo potekal vse letošnje leto.

- Ta teden so sklicane seje vseh treh konferenc sindikata posameznih dejavnosti energetike. Namenjene so predvsem odprtim vprašanjem panožnih KP ter najbolj žgočim nalogam in akcijam v dejavnosti energetike.

Iztok Čilenšek, podpredsednik SDE Slovenije

Sindikat komunalnega in stanovanjskega gospodarstva

Ohranili dobro sodelovanje

Na povabilo Samostojnega sindikata komunalnih delavcev Hrvaške sem se 14. t. m. udeležil njihove volilne skupščine v Stubiških Toplicah. V tem sindikatu je včlanjenih preko 16.000 delavcev iz 210 organizacij ali 75 odstotkov vseh zaposlenih v tej dejavnosti. So edini reprezentativni sindikat za komunalno stanovanjsko dejavnost na Hrvaškem. Največ so se tudi oni posvečali sprejemu kolektivnih pogodb, usposabljanju poverjenikov, urejanje številnih socialnih problemov, ki jih je povzročila vojna, in varstvu pravic delavcev.

Na skupščini so verificirali 31 članov republiškega odbora, izbranih v poverjeništvih, za predsednika pa izvolili Ivana Babića, ki je to funkcijo že opravljal od vojne naprej.

Naše sodelovanje in stiki s hrvaškimi sindikatom so že tradicionalni. Upamo, da se bomo povezovali tudi v mednarodne sindikalne grupacije. Ena takih je sindikat Internacionalne javne službe (IJS), ki povezuje delavce javnih služb v Evropi. Njihovo vodstvo je pred kratkim obiskalo tudi Slovenijo. V razgovoru z njimi sem predstavil našo sindikalno organiziranost, o včlanitvi pa se še nismo odločili, saj to pomeni tudi finančno obveznost. Zaenkrat je kandidat za vstop v IJS svobodni sindikat delavcev v dejavnosti energetike, na podlagi njihovih izkušenj pa se bomo odločili tudi drugi.

Miloš Mikolič, sekretar

sindikalni

AKTIVNI OBMOČNI ODBORI

V tem mesecu potekajo programsko volilne seje območnih odborov Sindikata delavcev trgovine Slovenije. Sindikalni zaupniki trgovinskih družb ocenjujejo delo območnih odborov, njihovih nosilcev funkcij in volijo ter imenujejo nove.

Tako so na Gorenjskem za predsednico območnega odbora izvolili Nevenko Rajhman iz "Rožce" Jesenice, za sekretarko pa imenovali Mileno Sitar iz Škofje Loke.

Dobro pripravljena in izvedena je bila tudi programsko volilna seja Območne organizacije sindikata delavcev trgovine Ljubljana in okolica. Člani konference so po sprejemu poročila o delu in programu dela odbora ponovno izvolili Iztoka Špolarja za predsednika, Staneta Drobniča pa za sekretarja odbora.

Svoje delo v preteklem obdobju so ocenili tudi v območnem odboru v Pomurju. Sindikalni zaupniki so ugotovili, da so njihovi kolegi v podjetjih in družbah še vedno premalo zaščiteni, ko gre za sindikalno delo. Zato bo ena od pomembnih nalog novega vodstva območnega odbora, pa tudi Sindikata delavcev trgovine Slovenije, večja aktivnost in pomoč v takih primerih - teh pa bo očitno iz dneva v dan več. Izvolili so tudi vodstvo. Območni odbor bo še naprej vodila Marjeta Benko iz Potrošnika Murska Sobota, sekretarske naloge pa bo opravljal Danilo Šipoš.

Tudi na Dolenjskem se je območni odbor sestal na svoji redni seji. Razveseljivo je, da se v delo odbora vključuje vse več sindikalnih zaupnikov. Ocenili so, da je ta oblika delovanja

učinkovita, ter sekretarke odbora Majdi Marolt naročili, naj pripravi vse potrebno za konstituiranje odbora ter izvolitev nosilcev funkcij za Območni odbor Sindikata delavcev trgovine za Dolenjsko.

Sklican je bil tudi območni odbor v Novi Gorici, pa žal zaradi izjemno majhnega števila

članov ni mogel sklepati o pomembnih organizacijskih, vsebinskih in kadrovskega zadevah. Delo odbora bo vsekakor potrebno čimprej oživeti.

Vsem novoizvoljenim bodo izdane "Izkaznice pooblaščenega zunanjega strokovnega sodelavca", s katero bodo skladno z določbami

spremenjene Kolektivne pogodbe dejavnosti trgovine Slovenije opravljali in izvajanja pravic delovnih družbah.

Vsem izvoljenim in vabljenim čestitam, v prepričanosti da bodo svoje odgovornosti opravljali v interesu delavcev.

Sandi Bartol

Sita vrana lačni ne verjame...

V prejšnji številki DE smo bralce obvestili o posameznih pojavih grobe kršenja pravic delavcev invalidov II. stopnje, ki jim njihovi delodajalci mesečno ne obračunavajo in izplačujejo invalidnin. Razlogi so različni. Ponekod so zaradi razmer enostavno razpustili službo za obračun plač, drugje pa ta delavčeva sredstva po naših informacijah celo uporabljajo za financiranje tekočega poslovanja.

Da bi ta problem razrešili v korist prizadetih delavcev, smo se s pisnim obrnilo na Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije s pobudo, naj prouči možnost izplačevanja invalidnin direktno delavcem upravičencem na njihove domače naslove.

Priznati moramo, da smo bili prijetno presenečeni nad ažurnostjo te institucije, ki je v desetih dneh odgovorila na naš dopis. Toda presenečenja je bilo hitro konec, ko smo se seznanili z vsebino odgovora.

Pričakovali smo njihov aktiven odnos do razrešitve tega, za delavce invalide eksistenčnega problema. Prejeli pa smo le suhoparno informacijo v obliki citiranja določb zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki jo sami v Sindikatu delavcev trgovine dobro poznamo.

Tudi pri tem primeru ugotavljamo, kako daleč smo še od pravne in socialne države, za katero se Slovenija ustavno deklarira, in kako posamezne paradržavne institucije nimajo nobenega interesa, da bi se temu približale. Odgovor Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije to nedvomno potrjuje.

Potrjuje pa tudi znani rek: Sita vrana lačni ne verjame...

Sandi Bartol, sekretar

Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje slo

Kolodvorska ulica 15, 61000 Ljubljana - telefon 061/132 41 22

Številka: 17-46/96/03000
Datum: 21.3.1996SINDIKAT DELAVCEV TRGOVINE
SLOVENIJE
Republiški odbor
Dalmatinova 4
1000 LJUBLJANAZADEVA: Izplačila nadomestil delovnim invalidom II. kategorije
invalidnosti
ZVEZA: Vaš dopis št. 29/96 z dne 11.3.1996

Delovni invalidi II. kategorije invalidnosti imajo pravico do nadomestila plače zaradi dela s skrajšanim delovnim časom. Nadomestilo je enako razliki med plačo, ki jo prejema delovni invalid, in plačo, ki bi jo dobil, če bi opravljal delo s polnim delovnim časom. Organizacije delodajalci so dolžni delovnim invalidom II. kategorije invalidnosti višino nadomestila plače ugotoviti in izplačati v mesečnem skupaj s plačo. Tako odmerjeno in izplačano nadomestilo delovni invalidi Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje opravi oziroma delodajalcu povrne na njegovo zahtevo.

Navedli smo določila Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 12/92, 5/94 in 7/96), ki so v 139., 142. in 191. členu.

Na podlagi navedenih določil Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje izda odločbo, s katero prizna pravico do nadomestila delovnemu invalidu, in naloži delodajalcu, da odmerja in izplača nadomestilo ob izplačilu mesečnih plač. Šele tako izplačano nadomestilo Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje delodajalcu.

Drugačno ravnanje, da bi Zavod odmerjal in izplačeval nadomestilo delovnemu invalidu, bi bilo v nasprotju z veljavnimi predpisi, ki odmerja višine nadomestila je možna le pri delodajalcu obračunu plače.

Pripravil:
Emil KosecDirektor
izvajanja zavarovanja
Boris Gačnik

A je to kak odgovor?

ZGLEDNO SODELOVANJE

Konferenca sindikatov v Telekomu Slovenije, v katero so vključeni vsi sindikati, ki delujejo v sistemu - večinski smo Svobodni sindikati - je uspešno končala pogajanja za pogodbo o zagotavljanju pogojev za sindikalno delo.

Pogodbo sta po končani seji konference sindikatov Telekoma 13. t. m. podpisala predsednik upravnega odbora Telekoma Slovenije dr. Matija Škof in predsednik konference sindikatov Telekoma Anton Kastelic. Po svečanem podpisu je predsednik UO izrazil željo, da bi bilo sodelovanje tudi v prihodnje tako uspešno in na taki ravni kot doslej.

Pogodba, ki je specifična glede na organizacijo sistema Telekoma in posledično tudi sindikata, zagotavlja ustrezne pogoje za delovanje vsem organizacijskim skupinam - od sindikalnih skupin, sindikatov v poslovnih enotah in upravi do konference sindikatov kot najvišjega sindikalnega organa v Telekomu. S pogodbo je zago-

tovljena imuniteta 51 sindikalnim zaupnikom, kar ocenjujemo za izreden dosežek. Poleg predsednikov sindikatov v poslovnih enotah in upravi Telekoma imajo imuniteto tudi nekateri člani izvršilnih odborov.

Hilda Žeško, sekretarka-SDPZ

VELIK DOSEŽEK - S pogodbo, ki sta jo podpisala predsednik Matija Škof (levo) in predsednik Konference sindikatov Telekoma Kastelic (desno), je zagotovljena imuniteta 51 sindikalnim zaupnikom.

Učitelji opozarjajo!

V ponedeljek se je sestalo predsedstvo Sindikalne konference osnovnih in glasbenih šol Slovenije, izobraževanja in znanosti Slovenije. V zvezi s stavko zdravnikov in zobozdravnikov je sprejelo sklep, da morajo razmerja plač med zdravniki in zaposlenimi v vzgoji, izobraževanju in znanosti ostati ustrezno primerljiva. SVIZ v nobenem primeru ne sme pristati na marginalizacijo pedagoških poklicev, zato naj v najkrajšem času oblikuje predloge zahteve za posredovanje Ministrstvu za šolstvo in Vladi RS.

Predsedstvo je razpravljalo tudi o pravkar sprejeti zakonodaji in se izreklo proti 146. členu Zakona o organizaciji in financiranju, ki mentorje postavlja v neenakopraven položaj s svetniki in jim neupravičeno preprečuje opravljanje naloge mentorstva pripravnikom. Če bi to bilo potrebno to predhodno določbo zakona čim prej odpraviti. Predsedstvo odločno sprotuje dejstvu, da je zakon znižal le učno obvezo za slaviste v srednjih šolah, ne pa tudi v gimnazijah, visokih šolah in kolegijah v osnovnih šolah. Poslanke in poslance državnega zbora pozivamo, da težko razumljivo napako po skrajšanem postopku odpravijo.

Predsedstvo osnovnih in glasbenih šol SVIZ Slovenije

Vinko Debelak, direktor Ingradra VNG

LETOS PRİČAKUJEMO TAK POSLOVNI IZID, DA BOMO

SANIRALISTVARI IZ PRETEKLOSTI IN VSAJ ZA 30 ODSOTOKOV POVEČALI REALIZACIJO

“Ogromno ljudi, domačinov in tudi tistih, ki so sem prišli in tu pogнали korenine, je tesno vezanih na to družbo. Vidite, da je dokapitalizacija predvidena s konverzijo njihovih terjatev do koncerna. Niso dobivali regresov, niso dobivali plač, tako kot bi jih morali, in še zdaj pač tega ne bodo dobili. Čeprav bi si s prodajo premoženja lahko vse to poplačali, so pripravljene te svoje terjatve vložiti v družbo.”

PANORAMA

OBLASTNO KORUZNİSTVO

“Gre za nekakšno samoslepilo, ki učinkuje obenem na prevaranta in prevaranega. In problem zadnjih dni je, da poskušajo tisti, ki so si največ nagrajili, prevarati slovensko javnost na ta način, da obljublajo iskanje krivcev in razčiščenje zadev. Kako pritlehno, kako podlo, kako poniglavo.”

»Natakar, pivo, prosim!«

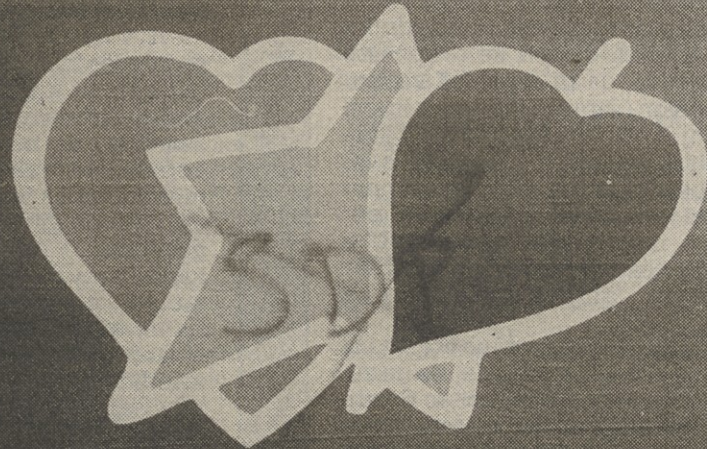
Pravzaprav se je akcija slovenskih policistov minuli teden imenovala »Natakar, taksi, prosim«. Namen je bil preveriti slovenske voznike – in teh je bilo kar čez tri tisoč – v kakšnem stanju sedejo za volan. Kot vselej se je izkazalo, da so pri Slovencih pravila eno, njihovo upoštevanje pa nekaj drugega. Kar 1200 ustavljenih voznikov se je znašlo »v pasti«, in to pod vplivom alkohola. Dobra tretjina torej!

Proti ministru zato, ker ni naš, ali zato, ker ni sprejel naših predlogov?

OPOZICIJA IN ODGOVORNOST

Opozicijske stranke imajo v glavnem dve možnosti obnašanja: da predloge vlade oziroma v njej zastopanih strank zavrnejo a priori ali pa da podprejo dobre rešitve in glasujejo proti slabim oziroma se obnašajo državotvorno. Nevarnost apriornega obnašanja enih in drugih je v tem, da izginja prostor za politični dialog in da se ožijo meje strpnosti.

SLOVENIJA JE MLADA. VOLI ZANJO!

ZDRUŽENA LISTA

Delavska stranka
Demokratska stranka upokojencev
Socialdemokratska unija
SDP Slovenije

Po nastopu šefa Sove v poslovnem klubu Socius • Kdo pri nas je varnostno nepismen

SOVA SE PREBUJA

Nastop šefa Sove v poslovnem klubu Socius je za slovenske razmere nekaj nenavadnega. Nenavadno je morda, da so bili prisotni predstavniki javnosti, vsekakor pa ni v tem nič škodljivega. Zaskrbljujoča je reakcija dr. Drnovška. Dejstvo, da predsednik vlade ne ve ničesar o tem, kar je govoril Ferš, pomeni, da je nekaj narobe z vlado. Predvsem pa je potrebno poudariti, da je delovanje obveščevalnih služb po hladni vojni v večini primerov povsem legalno.

Presoja
štirih modelov na
podlagi petnajstih vprašanj

PREBIRANJE VOLILNIH SYSTEMOV

Zgovornost skrivnostnega Ferša

Šef slovenske varnostno obveščevalne službe Sove Drago Ferš, ki je pred časom (menda zaradi interesov službe) skrival celo svojo letnico rojstva, se je nenadoma na veliko razgovoril. V podjetniškem klubu Socius je skupini gospodarstvenikov pripovedoval, da se po padcu berlinskega zidu in režimov delo obveščevalnih služb ni zmanjšalo, ampak se je težišče s političnega in vojaškega področja preneslo na gospodarstvo. Svet je v obdobju novih, trgovinskih vojn, v katerih odloča gospodarska moč posameznih držav, konkurenčni boj pa sili podjetja, da o svojih tekmečih pridobijo čim več podatkov. Tudi Slovenija ni izjema, delovanje tujih služb, pa je usmerjeno v pridobivanje podatkov o varnosti tujih naložb in njihovo varovanje, pri čemer so nadvse pomembne bonitete gospodarskih partnerjev... Po letu 1991 nismo zaznali neposrednih interesov za rušenje naših ekonomskih temeljev, ampak za prelivanje kapitala. Tuje službe so zaitneresirane za gospodarske podatke, da bi si ustvarile prednost pred tujo konkurenco. Z obveščevalno dejavnostjo se v manjši meri ukvarjajo tudi posamezna podjetja (Siemens, Renault, Creditanstalt). Veliko pa je zanimanje za podjetja z namensko proizvodnjo, kot na primer z Iskro elektrooptiko, Tam, železarnice. Po ukinitvi nekdanje protiobveščevalne zaščite firm, je nastala praznina, ki so jo tujci izkoristili za tehnično vohunstvo in poskuse uničiti nekatere dejavnosti... Kot je povedal Ferš, kažejo Avstrijci velik interes za nuklearno Krško, ne le zaradi možnosti sevanja in zaprtja, marveč jih zanimajo tudi notranje razmere. Zbirajo podatke o luki Koper, graditvi slovenskega cestnega križa, o železarni Ravne, preverjajo bonitete nekaterih firm, pri čemer je še posebno dejavna Creditanstalt... Italija je pod močnim vplivom skrajnih desnih sil, italijanska obveščevalna služba SISN pa je Sloveniji izrazito nenaklonjena, tako da večina dejavnosti proti Sloveniji, fojbe in zavlačevanje pri gradnji cestnega križa, ni naključnih. Ena izmed italijanskih opcij je, da prodre na Balkan, osrednji interes pa velja nekoč okupiranim območjem. Italijani se močno povezujejo z Zvezno republiko Jugoslavijo in že načrtujejo skupne akcije, podatki o fojbah pa izvirajo iz Beograda. Navzoči so v slovenskih igralnicah in poskušajo vplivati na rezultate, v zamejstvu (Trst, Gorica) pa se prepletajo interesi Italije, ZRJ in pravoslavne cerkve z interesi obveščevalnih služb, banke TKB Trst in Saf-tija, vsi pa uničujejo moč slovenske manjšine oziroma dejavnosti. Ustanovljene so bile različne firme (Siemens s 18.000 milijardami lir kapitala in Fines). Slednja je na Češkem pokupila žganjarne, jih povežala in uničila, želela pa je kupiti tudi Videm Krško... Velika Britanija se je močno angažirala v zvezi s spremljanjem naših deviznih sredstev in posredovala podatke naprej, kaže pa interes za večje gospodarsko sodelovanje. O razmerah pri nas nima slabega mnenja, ima pa slabe informacije. Prek Cimos, Renaulta in Citroena kažejo Francozi interes za vse naše gospodarstvo, že pred osamosvojitvijo so v Renaultu sistematično prevajali članke in jih pošiljali v Francijo, s čimer so želeli zaščititi trg v tem delu Evrope. Revoz je iz taktičnih razlogov popustil, svojim ciljem pa se ni odrekel. Francozi so zaradi tradicionalnega prijateljstva s Srbi angažirani pri nasledstvu deviznih sredstev. Vladam predlagajo, naj Slovenijo uvrstijo na črno listo... Dejavnost je tudi obveščevalna služba Tajvana, ki išče možnosti za pridobivanje kapitala, ker te države mnogi ne priznavajo. Sova je ugotovila hrvaško navzočnost v JE Krško in podžiganje strasti varčevalcev zagrebške ljubljanske banke. Zlasti močan pa je hrvaški lobi na Madžarskem (cestne povezave). Na gospodarskem področju je dejavna tudi obveščevalna služba ZRJ, ki želi priti do imen direktorjev, ki so mimo zakonov pripravljani sprejeti denar sumljivega izvora, v nekatere dejavnosti pa je vključena še obveščevalna služba jugoslovanske vojske... (Dnevnik, 22. marca 1996)

Vseh teh navedb direktor Sove Ferš ni demantiral niti popravil, čeprav gre

pri novinarskem poročilu za mestom izrazito neprecizne in nelogične trditve in povezave. Je bil potemtakem v pogovoru z gospodarstveniki tudi Ferš enako konfuzen?

Feršev nastop in konkretno navajanje vrste držav in podjetij ter njihovih »obveščevalnih« dejavnosti proti Sloveniji je vsekakor šokantno. Ves svet se medsebojno špijonira, vendar o tem ne govori javno, še zlasti ne skozi usta predstojnikov obveščevalnih služb, če to zares ni posebej potrebno in posebej motivirano. Kritiki Feršu očitajo netaktnost, bojijo se, da bo to povzročilo dodatne (in nepotrebne) zunanje politične težave (Sloveniji in hkrati razglablja, ali je marsikaj od tistega, o čemer je govoril, sploh mogoče kar tako uvrstiti med klasične (nedopustne) obveščevalne dejavnosti? Denimo, zbiranje podatkov o bonitetah posameznih firm, saj je vedenje o tem pogoj za sklepanje kakršnih koli (varnih) poslovnih aranžmajev. Je prevajanja člankov špijunska dejavnost?

Ob vsem tem pa je veliko bolj skrb zbujajočega nekaj drugega. Sova in njen direktor sta se pojavila v javnosti s svojimi (v bistvu) nepomembnimi odkritji v času, ko je Slovenija preplavljena z alarmantnimi glasovi in ocenami o kriminalnih povezavah domačega in tujega kapitala, o dvomljivih prodajah nacionalno pomembnih podjetij tujcem (pod ceno) in po različnih sumljivih kanalih, o organiziranih »zarotah« proti mariborske mu gospodarstvu (v katerih naj bi sodelovala ljubljanska in avstrijska) podjetja, o ogrožanju varnosti poslovnih ljudi...

Kaj v zvezi s tem počne Sova, kakšna so njena spoznanja, odkritja in ukrepi? Ali ne bi bilo treba spregovoriti predvsem o tem?

Prav tako bi morali ugotoviti, kdo (in zakaj) je ukinitel nekdanjo protiobveščevalno zaščito slovenskih firm in povzročil praznino, ki so jo izkoristili tujci?

Drnovšek »nič ne ve«

Predsednik vlade dr. Janez Drnovšek je na svoji zadnji tiskovni konferenci poskušal zmanjšati pomen spodrsjlaja direktorja Sove Draga Ferša in njegovih nenavadnih izjav pred direktorji s tem, da je poudaril, da je bila to Ferševa »solistična« akcija, o kateri sploh ni bil obvešččen. S tem pa je pravzaprav samo priznal, da ne obvladuje varnostno informativne službe, ki je v neposredni pristojnosti vlade oziroma predsednika vlade. V urejeni državi se preprosto ne sme zgoditi, da bi dajal šef varnostne službe sam (samovoljne) javne izjave o vprašanih, ki so neposredno povezana s politik vlade in z interesi države. To preprosto ni in ne more biti domena »obveščevalcev«. Ne gre za pomanjkanje izkušenj ali »za nekoliko nerodno izražanje«, kot pravi premier dr. Drnovšek, ampak preprosto za princip.

Še bolj nenavadno pa postane vse skupaj po izjavi predsednika vlade, da nima poročil, da bi se podjetja, kot so Creditanstalt, Siemens in Renault ukvarjala z obveščevalno dejavnostjo, nima poročil. Tudi v zunanjem ministertvu so povedali, da jih Sova o obveščevalni dejavnosti tujih služb in podjetij doslej ni obvestila.

»Primer Ferš« znova opozarja, kako pomembno je, kdo ima v rokah kakšne podatke in kako jih uporablja. V Sloveniji to očitno še daleč ni jasno in urejeno. Tako nekdanji minister za gospodarske dejavnosti dr. Maks Tajnikar ni bil pravočasno obvešččen o delu in odkritjih kriminalističnih organov v Tamu, poslanci pa so prav na zadnjem zasedanju državnega zbora vladi tudi očitali, da jim je prikrižala oziroma prepozno dostavila podatke kriminalistične in obveščevalne službe o Tamu.

Seveda še zmeraj velja, da je tisti, ki razpolaga z različnimi »tajnimi« podatki marsikdaj v prednosti in da se gre lahko različne politične igre.

Thalerjevo

»popravljanje« -

»govedarji« v diplomaciji

Ministertvo za zunanje zadeve je v torko, 26. marca v Dnevniku objavilo

naslednje (čudno) pojasnilo: »Dnevnik, ki je 18. marca pisal o slovenskih veleposlanikih in zavzemanju zunanega ministra Zorana Thalerja, da v prihodnje iščemo kandidate med poklicnimi diplomati, je v zadnjih dneh sprožil nekatera polemična razmišljanja in jih povezal s konkretnimi imeni. Ministertvo za zunanje zadeve daje v zvezi s tem naslednjo izjavo: Nobenega razloga ni, da bi ministertvo za zunanje zadeve dvomilo o častnem, odgovornem in poštenem opravljanju zaupanih dolžnosti slovenskih veleposlanic in veleposlanikov v tujini. To velja tudi za pred kratkim imenovanega veleposlanika dr. Janeza Žgajnarja, ki je pred odhodom v Buenos Aires bil redni profesor na biotehnični fakulteti in bo nedvomno izpolnil vsa pričakovanja, ki jih nalaga odgovorno opravljanje dolžnosti veleposlanika.«

In kaj je v resnici zapisal Dnevnik 18. marca 1996? Slovenski zunanji minister Zoran Thaler v kratkem pogovoru na temo zamenjave v dvanajstih veleposlaništvi, v katerih veleposlanikom letos poteče štiriletni mandat, oziroma imenovanja za letos predvidenih sedmih novih veleposlanikov ni zanikal, da v strankah vladajoče koalicije obstaja interes imenovanja 'lastnih' ljudi. Za krščanske demokrate je dejal, da bi radi uveljavili načelo 'dajte nam določeno število veleposlaništev, mi pa bomo med seboj poiskali ustrezne ljudi'. Minister Thaler je dejal, da se bo upiral takšnemu načinu, ne samo zato, ker vodi v situacijo, da za, denimo, Buenos Aires potem dobimo za stranko 'zaslužnega' strokovnjaka za prehranjevanje govedi, ampak tudi zato, ker bi bilo uveljavljanje tega načela korak v stran od sprejete politike, da čimprej dobimo karierne, ne pa politične diplomate...«

Pozabljiva Hilda Tovšak (SKD)

Hilda Tovšak v.d. glavne tajnice Slovenskih krščanskih demokratov (SKD) je pred nekaj dnevi novinarjema Dnevniku zatrdila, da »želijo krščanski demokrate sodelovati pri oblikovanju predlogov, kdo bo zasedel katero od veleposlaniških mest«. Čeprav sta novinarji tudi v samem vodstvu SKD »neuradno izvedeli, da stranka vztraja zlasti pri tem, da dobi veleposlaniški mesti v Bonnu (kamor naj bi šel njihov podpredsednik Peter Vencelj) in na Duanju (za kar pa konkretnega kandidata iz svojih vrst še nimajo), pa je Tovšakova zatrdila, da niso zahtevali nobenih konkretnih veleposlaniških mest, saj menijo, da se je treba najprej dogovoriti o predlogih kandidatov... Po njenih besedah bi moral predloge možnih kandidatov za veleposlanike pripraviti zunanji minister in z njimi seznaniti na skupnem sestanku obe koalijski stranki, ki bi se potem odločili, kdo od kandidatov je primeren in kdo ne in kdo naj bi šel kam...« (Dnevnik, 18. marca 1996)

Pred kakšnimi tremi tedni pa je v.d. glavne tajnice SKD Hilda Tovšak v intervjuju za Slovenca dejala: »Pol leta je že dogovorjeno, da Peter Vencelj dobi veleposlaniško mesto v Bonnu, pa zadeva še vedno ni šla v postopek. Če SKD ne bo pokazala svojega jaza in se bo ob vsakem kandidatu spraševala, ali bo všeč drugi strani, potem ne bo prišlo daleč... Delitev veleposlaniških mest bi najbolj pošteno opravili tako, da bi mi dobili eno tretjino, LDS pa drugi dve tretjini mest... (Slovenec, 9. marca 1996)

Čudna vprašanja - začudeni nadškof

Ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita dr. Alojzija Šuštarja so zelo začudila, celo vzemirala nekatera vprašanja, ki mu jih je v pogovoru zastavil novinar zagrebškega Globusa. Tudi nekateri poročevalci slovenskih medijev iz Zagreba so brž pohiteli z ugotovitvami, da je bil reporter provokativen in pravzaprav v službi nekakšnih hrvaških interesov. V resnici pa je novinar snov za »problematična« vprašanja črpala iz slovenskih medijev, za tista najbolj provo-

kativna kar iz Družine ali Slovenca čeprav je nadškof, ko je kritično govoril o pisanju posameznih slovenskih časnikov, kot pozitiven primer izvedeno ravno Slovenca in Družino.

Eno izmed Globusovih vprašanj je tako glasilo: »Dejstvo je, da slovenska Katoliška cerkev doslej ni bila zadovoljna z odnosom slovenske države ne oblasti do nje in da so med Cerkvijo in državo potekale različne polemike. Leta 1994 so govorili celo o nezainteresiranosti same slovenske Cerkve za papežev prihod v državo, kjer sta oblasti bivša komunista Milan Kučan in dr. Janez Drnovšek.« Nadškof dr. Šuštar je odgovoril, »da je to popolnoma neutemeljeno. Ne vem od kod imate te govornice.« Novinar Globus da je dejal, da je tako pital in poročal slovenski tisk. »Kateri tisk? Dokazite mi to. Tukaj gre za politične zadeve, midva pa sva se dogovorila za pogovor o papeževem obisku. Obžalujemo, da postavljate taka vprašanja, saj gre tu za politiko,« se je hudoval nadškof.

»V nekem slovenskem tedniku je bilo pred kratkim napisano, da je edina ustanova, ki v Sloveniji prakticira enoumje prav Katoliška cerkev.

»Enoumje? Kaj si mislite pod tem? Najbolj preprosto povedano, to je, ko morajo vsi misliti na en in isti način...«

»Za božjo voljo, ali vi vsaj malo poznate Katoliško cerkev? Če ste zares katoličan, potem morate vedeti, kaj je katoliška cerkev. Ona oznanja Kristusa in nauk, vsakemu pa prepušča svobodno odločitev, da ga sprejme ali ne. Izraz enoumje, se pravi vsiljevanje česar koli komurkoli, je izraz iz prejšnjega obdobja, ko se je govorilo, da se je komunistično enoumje vsiljevalo otrokom in mladini. Naša dolžnost je oznanjevanje toje vabiti, nikogar ne prisiljevati, ampak spoštovati svobodno voljo vsakega človeka.«

»...V dokumentaciji sem našel podatek, da je že leta 1993 neka anketa, ki je bila opravljena med slovensko mladino, pokazala, da večina mladih ne kaže velikega zanimanja za religijo in da Cerkev ni ustanova, ki bi uživala posebno zaupanje.«

»Te ankete ne poznam in od tedaj je minilo tudi veliko časa. Celotri leta.«

»Koliko so polemike med Cerkvijo in državo v Sloveniji pogojene s tem, da so v Sloveniji (za razliko od Hrvaške) na oblasti dovčerajsnji komunisti? Namreč zavzemajo najvišje funkcije, kot so predsednik republike, predsednik vlade...«

»To je največja težava. To so ljudje, ki so spremenili ime svoje stranke in programe, njihova miselnost pa je ostala ista. Za spremembo miselnosti je potrebno veliko časa, veliko potrpljenja in razumevanja. Od danes do jutri ni mogoče spremeniti miselnosti.«

»Ali lahko rečemo, da največjo krivdo za sedanje težave slovenske Katoliške cerkve nosijo najbolj izpostavljeni politični funkcionarji, kot sta Kučan in dr. Drnovšek?«

»Ne bom sodil, kdo nosi največjo krivdo.«

»Anketa v nekem slovenskem časopisu je pokazala, da celo 44,5 odstotkov Slovencev ocenjuje zahtevo Cerkve, da se ji vrne njeno po drugi svetovni vojni nacionalizirano premoženje, kot neupravičeno, in samo 41,1 odstotkov, da je upravičena.«

»To delajo propagando.«

»Kdo?«

»Tisti, ki pišejo o tem.«

»Kje je po vašem mnenju središče te propagande?«

»Tam, kjer ti novinarji delujejo. Med seboj se dogovorijo o tem, katere članke je treba spustiti v javnost. In ves čas gledajo eno in isto kost in se je naveličajo.«

»Anketo, o kateri sem govoril, je opravilo Delo, vodilni politični dnevnik v Sloveniji.«

»V Delu lahko vsak objavi, kar hoče.«

»No, dejstvo je, da take ideje in stališča objavljajo novinarji, ne samo navadni ljudje.«

»Po tem se vidi, kakšne novinarje imamo! Vsak novinar deluje po svojem prepričanju. Imamo pa tudi drugačne novinarje, tiste, ki pišejo na primer v Slovenca, toda na ta časopis je naročenih sorazmerno malo ljudi, in ima zato majhen vpliv. Tu je tudi Družina.«

Vinko Debelak, direktor Ingrada VNG

LETOS PRIČAKUJEMO TAK POSLOVNI IZID, DA BOMO SANIRALI STVARI IZ PRETEKLOSTI IN VSAJ ZA 30 ODSOTKOV POVEČALI REALIZACIJO

Vinko Debelak, štiridesetletni diplomirani inženir gradbeništva, se je pred poldrugim letom preselil iz varne občinske pisarne v Žalcu v Ingrad. Kot pravi, je bil to zanj izziv, saj se je moral tu spopasti s povsem drugačnimi vprašanji. Skupaj s svojimi sodelavci v vodstvu in Ingradovimi delavci, ki jih je od nekdanjih štiri tisoč ostalo le dobrih tisoč, se je lotil sanacije najbolj občutljive družbe v koncernu Ingrad Visoke in nizke gradnje. In s skupnimi močmi jim je to tudi uspelo. Letos bodo obseg realizacije povečali za 30 odstotkov, dobiček pa bržkone še za kaj več. So v sklepni fazi lastninskega preoblikovanja podjetja. Model, ki so ga pri tem izbrali, omogoča večjo pripadnost delavcev družbi in tesnejše povezave tudi z investitorji gradbenih del.

Panorama: Gospod direktor, bi se morda najprej predstavili, kdo ste?

Debelak: Sem diplomirani gradbeni inženir, deset let sem bil v projektivni službi, potem štiri leta na občini v Žalcu podpredsednik izvršnega sveta, nakar sem na prigovarjanje kolegov iz Ingrada v začetku lanskega leta prišel sem skupaj s še nekaterimi. Prevzeli smo precej odgovorno delo vodenja družbe Ingrad VNG.

Panorama: To so visoke in nizke gradnje?

Debelak: To je družba, v kateri je združena vsa gradbena operativna nekdanjega velikega sistema Ingrada. Ukvarjamo se z visokimi in niskimi gradnjami, vendar so nizke gradnje v tem trenutku res bolj samo omembe vredne, ker ne delamo cest in tudi drugih nizkih gradenj. V mostogradnji je Ingrad skoraj največji v Sloveniji in tudi po ocenah investitorjev kvaliteten izvajalec. Fizično pa seveda ni več tako velik, kot je bil včasih.

Panorama: Bi lahko to izrazili v številkah?

Debelak: Ingrad VNG je družba s 500 zaposlenimi, kar je še vedno precej velika družba za slovenske razmere. Organizirani smo v petih profitnih centrih, to je profitni center mehanizacija, profitni center zaključna dela, vendar imamo na področju zaključnih del samo strojne inštalacije in ključavničarska dela, potem so pa trije bolj operativni profitni centri, kot je profitni center mostogradnja, profitni center Celje in profitni center Ljubljana. Predvsem v Celju in v Ljubljani se odvija vsa ostala visoka gradnja, medtem ko se mostogradnja ukvarja samo z mostograditeljstvom.

"Veste, tudi med slovenskimi gradbeniki vlada precejšnja neenotnost oziroma občutek nekaterih, da bodo pač oni kreirali in krojili usodo vsega gradbeništva v Sloveniji. Je pa vprašanje, ali so ravno oni pristojni za te stvari, ali so tako organizirani, da so lahko oni cvet slovenskega gradbeništva."

Poljska je zanimiv trg

Panorama: Kolikšen je obseg vaše vrednosti, recimo za lansko leto?

Debelak: Naša lanskega letna realizacija je bila dve milijardi 400 milijonov tolarjev na domačem trgu in 500 milijonov tolarjev na poljskem trgu. V Varšavi imamo svoje predstavništvo in tam smo v preteklih letih zgradili nekaj izredno dobrih in velikih objektov. kakršnih v Sloveniji sploh še nismo. Na poljskem trgu smo si ustvarili ime. Gradili smo za naše firme, ki nastopajo na poljskem trgu, Lek, Merkur in še nekatere druge in tudi za poljske izvajalce. V delo na Poljskem smo vključili kup slovenskih podizvajalcev. V preteklem tednu pa smo na Poljskem znova podpisali kar veliko pogodb z nizozemskim investitorjem, kjer smo pa mi njihov podizvajalec.

Panorama: Kakšen odnos pa tam doživljate do vrednotenja delovne sile?

Debelak: Mi na Poljskem nastopamo brez delovne sile. Imamo vodstvo gradbišča, in to do ravni predelavcev in delovodij, torej je seveda naše operativno vodenje gradbišča, delavci so pa Poljaki.

Panorama: Kako bi primerjali poljskega in našega delavca, kaj bi rekli o njihovih delovnih navadah?

Debelak: Teško bi primerjal. Mi nastopamo na Poljskem z našimi predelavci, ker drugače nikakor ne bi mogli, ker so oni motor tega dela na Poljskem. Naši Poljake pravzaprav tudi naučijo delati kvalitetno, predvsem pa tudi v rokih izdelati tisto, kar se dela. Mi smo namreč na Poljskem v preteklih letih usposobili podjetje za proizvodnjo betonov, in Poljake naučili delati betone. Mislim, da so sedaj kar dobri, saj pokrijejo na varšavskem področju dobro tretjino potreb po betonu. To je mešano podjetje.

Panorama: Petino realizacije ustvarite torej sedaj že na tujem trgu? To je za gradbeništvo glede na sedanje razmere kar dobro.

Debelak: Na tujem trgu smo zelo previdni. Nekaj časa bili z delovno silo prisotni tudi na nemškem trgu, vendar smo se od tam umaknili. Nemški trg ni več tisti pravi, tam so cene zelo nizke, po drugi strani pa so nemški investitorji postali zelo nezanesljivi, svojih obveznosti nočejo ustrezno zavarovati, potem pa se tudi drugače zapleta.

Država mora narediti red

Panorama: Opišite nam, prosim, malo širše, kako gradbenike prizadevajo spremenjene družbene in gospodarske razmere.

Debelak: Gradbeništvo je bilo verjetno prizadeto bolj kot katera koli druga panoga. Bilo je najprej deležno negativnih učinkov razpada Jugoslavije, umika z azijskih trgov, iz Iraka in morda do neke mere tudi neuspešnih projektov na tistih tržiščih. Nazadnje, v primerjavi morda tudi s kakšnimi hrvaškimi gradbeniki, slovensko gradbeništvo ni bilo deležno nikdar, pa tudi danes ni, čisto nobene državne pomoči. Gradbeniki sedaj vsaj pri nas niti ne želimo ne vem kakšnega administriranja države in kakšne pomoči v smislu, da nam dajo ali pa pocieni dajo denar, samo uredijo naj razmere za poslovanje. Naj začnem kar pri zaposlovanju. Pojavlja se kup manjših družb, nekaj časa so bile d. o. o., polovica delavcev je redno zaposlenih, druga polovica je na črno najetih. To je drugačna cena in to je tista nelojalna konkurenca. Mi pa s takšnimi izvajalci konkuriramo na trgu. Investitorja v večini primerov niti ne zanima, kakšne so razmere potem na gradbišču, ali so prijavljeni, kot morajo biti, ali izvajalec plačuje za njih vse, kar je potrebno. Zanj je pomembna cena in kakovost ter čas, ko dobi objekt. Inšpekcija tudi tu ne dela. Zakonodajno imamo po mojem mnenju dovolj dobro urejeno, in za lase so privlečeni izgovori, da se ne da narediti reda, ker nismo še niti svojih zakonov sprejeli. Napisi skušajo nov zakon o graditvi objektov in v tem zakonu potem združiti kup nekaj drugih reči. Če bi pogledali zadnje osnutke, bi videli, da tak zakon ni zrel za življenje in je boljše, da delamo po starem, kljub vsemu do neke mere preizkušeno.

Panorama: To je prvi problem, ki otežuje vaše poslovanje.

Debelak: Tako je. Že doma se srečujemo s tujo konkurenco, ki je na domačem trgu in v svoji državi deležna urejenih razmer in tudi državne pomoči. Konkretno, Italijani so deležni državne pomoči pri nastopanju na našem trgu. Tu bi se dotaknil avtocestnega programa, ki ga imenujemo nacionalni program, vendar bi se težko strinjali, da ga lahko tako imenujemo. Res zagotavljamo sredstva za ta program tako na široko, skoraj bi lahko rekli

z mobilizacijo množic, samo za faze izvajanja. V pristopu k izvajanju smo v celoti pogoreli. To, da odpremo, tako kot smo mi odprli vrata tujcem, je katastrofa. Teža nihče na svetu ne dela. Pogoji za oddajo del so sicer takšni, kot veljajo tudi na tujih trgih, ampak problem je, kako naj se uveljavijo domači izvajalci, kako mi pridemo do opreme za gradnjo takšnih objektov. Kako lahko tujci pridejo do tega, vemo. Država je sicer uredila nekaj stvari in je za tiste, ki gradijo avtoceste in ki vgrajujejo material v avtoceste, sprejela zakon oziroma uredbe o olajšavi oziroma celo o prostem vozu določenih stvari. Toda od tujih izvajalcev moramo zahtevati, da se tako kot mi pojavijo na razpisu, z znanimi resursi, od kot bodo vzeli material, kjer ga bodo dobili, ne da dobijo posle brez odgovorov na zgornje vprašanje, mi pa stojimo in čakamo.

Razlika med domačimi in tujimi izvajalci

Panorama: To je krivda DARS-a oziroma države?

Debelak: Seveda, investitorja, to je pa država.

Panorama: Kje je prihajalo do razlik s tujci, kje so oni imeli večje bonitete, da so bili izbrani na razpisih?

Debelak: Enostavno so bili cenejši, pa vendar ne toliko, da bi to odtehalo tisto, kar po drugi strani v tem projektu tudi druge dodano. Mi smo pravzaprav tudi dovolj cenovno konkurenčni, če bi ta država pri razpisu upoštevala, da smo mi nekatere stroje kupovali prej pač z vsemi carinami in vsemi dajatvami, ki pri nas niso tako majhne.

Panorama: In kaj sedaj vi delate na cestah?

Debelak: Na cestah gradimo nekaj mostov, nekaj lepih objektov, vmes, nekaj manjših.

Panorama: In to delate sami ali greste tudi v kooperacijo s kom drugim? Podizvajalec pa niste pri Italijanih?

Debelak: Tu smo mi podizvajalec Italijanom, pravzaprav temu celo rečemo kooperant, to je še manj kot podizvajalec po tolmachenju DARS-a. Vendar smo bili v to žal prisiljeni. Veste, tudi med slovenskimi gradbeniki vlada precejšnja neenotnost oziroma občutek nekaterih, da bodo pač oni kreirali in krojili usodo vsega gradbeništva v Sloveniji. Je pa vprašanje, ali so ravno oni pristojni za te stvari ali so tako organizirani, da so lahko oni cvet slovenskega gradbeništva.

Panorama: Ali govori pri tem iz vas malo lokalpatriotizma ali gre za strokovne reference?

Debelak: Za strokovne reference. Saj sem lahko konkreten: pogledajte, 15 do 20 let nazaj smo gradili avtocesto proti Primorski, in

"Veste, učinki razprodaje stanovanjskega fonda so počasi zbledeli. Sedaj je treba stvar sistemsko urediti, ker danes gradnja stanovanj za trg ali pa najemnih stanovanj še za tiste, ki imajo denar, ni tako zanimiva, da bi pač vlagali v to vrsto gradnje, ker denar, kot kaže, drugje hitreje in boljše obračajo. Zato mora malo pomagati tudi država."

naši objekti niso bili v vseh letih do sedaj deležni nobenih sanacijskih posegov.

Panorama: Kakšna je kreditna politika pri visokih gradnjah? Ko greste z gradnjami na trga, se tam srečujete verjetno s enakimi pogoji kot vsi drugi?

Debelak: V bankah je denarja dovolj, samo drag je, ko ga vzameš. Mi pa nimamo denarja, noben gradbenik v Sloveniji, da bi lahko sami financirali svojo proizvodnjo. Izjema so projekti, kjer že pred pričetkom gradnje oziroma v pripravljanih delih poiščemo kupce za cel objekt in ga kupci pravzaprav potem financirajo. Tako vsaj mi ne poslujemo s krediti oziroma z denarjem, ki si ga sposodimo, kar je po eni strani lahko tudi slabo. Moram tudi pošteno povedati, da nimamo vseh dostopov do tega denarja ker do konca še nismo izpeljali

"Bilo je že nekaj poskusov, kako se dogovoriti, kako urediti zakonsko regulativo in kaj podobnega, ampak kot pravite, najbolj smo glasni takrat, ko pride do sporov med nami, kar nam škodi."

lastninskega preoblikovanja. Malo se zapleta z dolgotrajnimi postopki na registracijskih sodiščih. Toda pri nas je potem potrebna še dokapitalizacija družb, ker je lastninsko preoblikovanje sistema Ingrad tako zastavljeno, da se družbe dokapitalizirajo in se ga tudi preoblikuje.

Panorama: In kje boste našli te partnerje, strateške?

Debelak: Tu zaenkrat ne iščemo strateških partnerjev, ampak bomo dokapitalizacijo izvedli s konverzijo terjatev delavcev do nekdanjega sistema Ingrad. To ni nov kapital, ni to svež kapital, gre pa za nepremičnine, ki so sedaj v lasti matične družbe in se potem vložijo v posamezne družbe in se na ta način družbe dokapitalizirajo. Pripravljenih imamo tudi nekaj programov, s katerimi bomo prvi kandidirali za pridobitev sredstev, ki jih vlada oziroma država Slovenija namenja sofinanciranju razvojnih programov. Hkrati bomo k financiranju teh programov pritegnili tudi nekatere vlagatelje, se pravi tudi svež kapital, ne iz proračunskih virov, pač pa iz drugih virov.

Učinki prodaje stanovanj so zbledeli

Panorama: Gradilo se bo verjetno čedalje več?

Nadaljevanje na naslednji strani

*Nagrada za materinstvo –
spet k zibki in štedilniku*

PRIVILEGIJ ŽENSKÉ, DA SME »SVOBODNO IZBRATI« SLABŠO MOŽNOST

Imeti družino in doseči ekonomsko neodvisnost in socialno varnost z lastnim delom – to sta dve enakovredni, najvišje postavljeni vrednoti ljudi obeh spolov in vseh generacij v Sloveniji. Toda tržna ekonomija brez razvojne politike, ki bi zavestno zasledovala ta dva cilja, usmerja družbeni razvoj v nasprotno smer: nastaja množična in dolgotrajna brezposelnost, zlasti mladine, žensk, ljudi poznih srednjih let in slabše izobraženih ljudi, možnosti imeti otroke pa se zanje zmanjšujejo.

Potrebujemo torej razvojno politiko omogočanja zaposlenosti vsega za delo sposobnega prebivalstva in državno politiko usklajevanja delovnih in družinskih obveznosti obeh staršev. Potrebujemo pa tudi močno socialno in pravno državo in stroge kazni za vse vrste prikrajšanj na delovnem mestu zaradi uveljavljanja pravic iz naslova starševstva. Delo za oba, stanovanja za mlade družine, cenejši vrtec in vsem dostopna šola – to je vrstni red naših, levičarskih zahtev in zahtev mladih, ki so pred odločitvami o rojevanju, do socialne države.

Vladna naveza LDS-SKD pa namesto tega pripravlja

novi kravjo kupčijo – tokrat na račun mladih, brezposlenih in žensk: »izbiro« porodniške, ki bi trajala do dve leti. Kaj se skriva za to kravjo kupčijo?

Liberalci hočejo evropsko konkurenčnost slovenskega blaga očitno doseči tudi tako, da bi delo dobili samo tisti, iz katerih lahko kapital z najmanjšimi stroški iztisne največji profit, breme brezposelnosti enega partnerja, praviloma ženske, in celotno skrb za otroke pa bi prevalili na družino in njeno sivo ekonomijo. SKD in drugi desničarji točijo krokodilje solze o izumiranju slovenskega naroda in svetosti materinstva, obenem pa ženske, ki rodijo, kaznujejo tako, da jim ne dovolijo niti ohraniti, kaj šele dograditi tistega, kar so že dosegle – in jih v bistvu potiskajo spet samo k zibkam in štedilnikom.

Kako bi znale teči te stvari, so najbolj nazorno pravkar pokazali v izvršilnem odboru SKD. V eni sapi je ta strankin organ ugotovil, da bi bila vrnitev njihove bivše glavne tajnice stranke na to mesto po letu dni njene odsotnosti zaradi materinstva »škodljiva diskontinuiteta« in ji »velikodušno« ponudil več drugih možnosti za zaposlitev, glede katerih se lahko svobodno sama odloči

Pa prevedimo to stališče v sporočilo, ki ga dejansko naslavlja na ženske: po vrnitvi z leto dni trajajoče odsotnosti zaradi materinstva ženske, celo na najvišjem političnem položaju, njeno delovno mesto ne čaka. Njen privilegij je, da si sme »svobodno izbrati« – slabo možnost!

»Privilegij« velike večine drugih žensk v podobnem položaju pa je, da so lahko srečne, če jih namesto ponudbe slabšega delovnega mesta ne počaka samo še – delavska knjižica!

Ženska, ki si omisli otroka v času, ko bi morala voditi volilno kampanjo ali npr.: uvajati novo tehnologijo ali projekt trženja, biti na voljo za podaljšan delovni čas za delo podnevi, ponoči, ob nedeljah in praznikih, v tekstilni tovarni, ki dela do delavne posle, ali v trgovini pri zasebniku, naj posledice svoje odločitve nosi sama! Največ, kar je zanjo pripravljena storiti sedanja vlada, je to, da ji kruto srečanje z neizprosni interesi delodajalcev – odloži za podaljšek porodniške!

V parlament bo prišel zakon, ki na videz ponuja ženskam izbiro dveletne odsotnosti zaradi materinstva, v resnici pa ženske sili v same slabe izbire. Izbere lahko ekonomsko odvi-

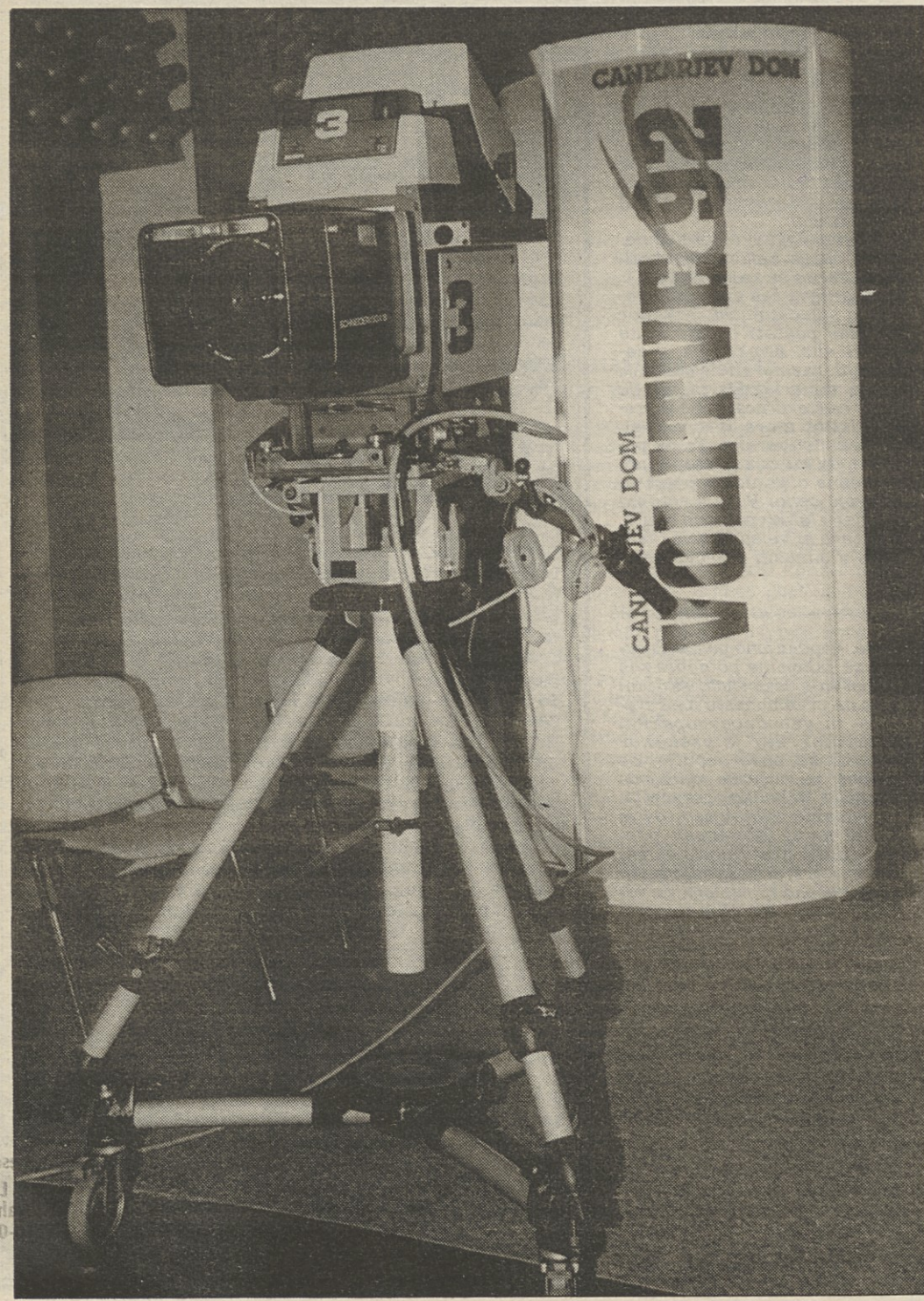
snost ali revščino ali pa sploh ne rodimo. Kajti če rodimo in nas partner pusti na cedilu ali pa ostanemo brez možnosti poklicnega napredovanja ali kar brez dela, nimamo s čim dostojno preživljati svojih otrok. Koliko je ta predlog moder, kažejo znani podatki: družina v Sloveniji brez dveh

povprečnih rednih plač je potisnjena v revščino! Loči se vsak peti zakon. Manj kot 10 odstotkov je plač, ki presegajo znesek dveh povprečnih plač!

Za tiste, ki bodo rodile, je predlagatelj zakona o podaljšanju porodniške samoumevno, da bo namesto njih dejansko izbral de-

lodajalec. In ta bo izbral kar je za svojo nekdanjo glavno tajnico izbral izvršilni odbor SKD. Še dobro, da se bližajo volitve, in se bodo volivke in volivci lahko odločili tudi za revščino, ki jih zares potrebujejo mladi, brezposelni in ženske!

Sonja Lokar

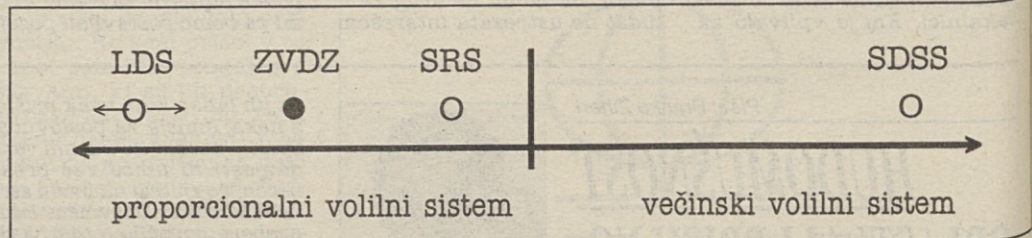

PREBIRANJE VOLILNIH SISTEMOV

Piše: Dr. Ciril Ribičič

Presoja štirih modelov na podlagi petnajstih vprašanj

Na slovenskem političnem tržišču ponujajo danes štiri različne modele volilnih sistemov: proporcionalni volilni sistem, kot ga ureja Zakon o volitvah v državni zbor (ZVDZ), proporcionalni volilni sistem s preferenčnimi glasovi, ki ga predlaga ena od vladajočih strank (LDS), mešani volilni sistem s proporcionalnim okvirom, ki ga predlaga društvo Slovenski razvojni svet (SRS) in sistem absolutne večine, za katerega se zavzemajo Janševi socialdemokrati (SDSS). Če vse štiri modele razvrstimo na premici, ki poteka od (čistega) proporcionalnega sistema na skrajni levi do (čistega) večinskega sistema na skrajni desni, bi bilo to videti približno takole:

Modele volilnih sistemov vrednotim z naslednjih vidikov:

1. Katera je bistvena posebnost modela?
2. Kakšen je način glasovanja (glasovnica) in vpliv volilnih glasov?
3. Kakšen pomen ima osebnost kandidatov (personalizacija)?
4. Ali so politični programi (stranke) sorazmerno zastopani?
5. Kakšne so možnosti neodvisnih kandidatov?
6. Kolikšen je prag za vstop v parlament?
7. Kateri glasovi gredo v koš?
8. Kako sistem vpliva na povezovanje strank?
9. Kako sistem vpliva na stabilnost vlade?
10. Ali poznajo podoben volilni sistem v drugih državah?
11. Ali lahko stranka zagotovi izvolitev kandidatov proti volji ljudi?
12. Kakšne so možnosti za manjšine in druge podzastopane skupine?
13. Kako se uveljavlja odgovornost poslancev?
14. Ali sistem zagotavlja enakomerno teritorialno zastopnost?
15. Kakšne so možne izboljšave sistema?

Po nastopu šefa Sove v poslovnem klubu Socius • Kdo pri nas je varnostno nepismen

SOVA SE PREBUJA

Nastop šefa Sove v poslovnem klubu Socius je za slovenske razmere nekaj nenavadnega. Nenavadno je morda, da so bili prisotni predstavniki javnosti, vsekakor pa ni v tem nič škodljivega. Zaskrbljujoča je reakcija dr. Drnovška. Dejstvo, da predsednik vlade ne ve ničesar o tem, kar je govoril Ferš, pomeni, da je nekaj narobe z vlado. Predvsem pa je potrebno poudariti, da je delovanje obveščevalnih služb po hladni vojni v večini primerov povsem legalno.

Predvsem faza zbiranja podatkov je postala zelo enostavna, saj so gospodarski podatki povsem javno dostopni. Za primer lahko navedemo bazo podatkov, z imenom EDGAR, ki je na voljo na računalniški mreži Internet. Ameriška državna komisija za trg vrednostnih papirjev (SEC - Security Exchange Commission) brezplačno nudi vsakemu uporabniku Interneta vse poslovne podatke o vsakem izdajatelju vrednostnih papirjev. Tudi obveščevalna dejavnost avstrijske banke Creditanstalt je znana slovenski strokovni javnosti. Dejstvo, da se ta banka zanima za slovensko gospodarstvo, morda preseneča slovensko vlado, strokovne finančne javnosti pa nikakor. V eni prihodnjih Panoram bomo podrobneje predstavili sporne vprašalnike, ki jih je omenjal direktor Sove. Na takšen način je ta avstrijska banka zbirala podatke na Češkem, ko je ustanovila svoj privatizacijski sklad. V ta namen je najela nekaj tisoč študentov in jih poslala v češka podjetja. Češki direktorji so kar tekmovali, kdo jim bo povedal več. V pričakovanju tujega kapitala so menili, da je to koristno za njihova

podjetja. S temi dejstvi je bila seznanjena tudi slovenska privatizacijska srenja. To znanje je slovenskim DZU posredoval kar predstavnik banke Creditanstalt na seminarju, ki ga je organiziral C.E.E.P.N. v Ljubljani leta 1994. Sporna je bila njihova metoda prevejanja pridobljenih podatkov. Vsebinsko izpolnjenih vprašalnikov so Avstrijci preverjali pri konkurenčnih podjetjih. Na takšen način so pridobili podatke o tistih podjetjih, ki niso hotela sodelovati pri anketi.

Dr. Drnovšek bi moral biti seznanjen s temi dejstvi, saj so ta seminar organizirali ljudje, ki so v njegovi najozži strokovni ekipi. Res pa je, da so ti ljudje varnostno nepismeni. Nepismenost je posledica popolnega razpada V/O sistema in popolnega nezaupanja v predstavnike slovenskih V/O služb. Reakcija banke Creditanstalt d. d. iz Ljubljane pa kaže, da ne vedo, kaj dejansko počne njihova matična banka na Dunaju.

Sicer pa je tuje obveščevalne službe na Slovenskem neprestano delujejo. Treba je ločiti med njihovimi legalnimi in nezakonitimi dejavnostmi. Večino primerov, ki jih je navedel Ferš, smo lahko

zasledili že objavljene, vendar javnost nanje ni reagirala drugače kot zgolj na aferice. Dodatno težo dosežejo, če jih omeni kot problematične direktor Sove. Splošni vtis Ferševega nastopa pa je vsekakor pozitiven. Resnica je, da so se vse glavne obveščevalne službe preorientirale na spremljanje gospodarstva v tujih državah in zaščito lastnih podjetij. Zanimiva je tudi Ferševa ponudba slovenskim podjetjem za kontraobveščevalno zaščito. S takšno dejavnostjo bi si ta služba že zdavnaj lahko zagotovila dolgoročni obstoj in našla svoje mesto pod soncem.

Evropske korporacije se do nedavnega niso ukvarjale z obveščevalno dejavnostjo. V tem poslu so prednjačili Američani in Japonci. Legalne oblike obveščevalnega dela so poimenovali »business intelligence« oziroma »competitive intelligence«. Podobne metode so razvile nekatere švedske banke (Wallenberg), francoske korporacije in predvsem nemška podjetja. V zadnjem primeru skoraj ne moremo govoriti o legalnem delu. Strokovna literatura s tega področja obravnava celoten spekter nemških podjetij, ki financirajo delovanje nem-

ške zvezne obveščevalne službe BND. Jasno je, da so nemška podjetja uporabljala obveščevalno službo za industrijsko špijonažo, kontraobveščevalno zaščito lastnih tehnologij in za pridobivanje podatkov o konkurenci. Lansko leto pa je Evropska komisija ustanovila posebni komite, ki se ukvarja z "business intelligence". V njem sedijo predstavniki največjih evropskih korporacij. Na tem mestu lahko potrdimo, da je tam zastopan tudi Siemens.

Če Sova ugotavlja, da se ta korporacija ukvarja tudi z obveščevalno dejavnostjo, potem je to posledica organiziranega delovanja tega komiteja. Seveda ima slovenska vlada vse možnosti, da zahteva od Evropske komisije uradna pojasnila. Vsekakor bi bilo koristno spremljati vsako obveščevalno potezo podjetij, ki so zastopana v tem komiteju. Če vlada nima podatkov, katera so ta podjetja, jim jih bomo z veseljem posredovali.

Povsem nekaj drugega pa je delovanje Sove v primeru Tama. Zdej že javno dostopno poročilo Sove o Tamu je tako prozorno, da samo smeji delovanje te službe. Zanimiv je začetek poročila, ki pravi, da je Sova začela spremljati dogajanje na podlagi opozoril tujih obveščevalnih služb. Torej je dejstvo, da tuje obveščevalne službe spremljajo dogajanje v Tamu, vendar Sova tega ni vedela. Primer Tam je prvenstveno zanimiv zaradi gospodarskega kriminala. Kontraobveščevalno razsežnost pa dobiva zgolj zaradi navedbe Sove, da so jo o dogajanjih v tem podjetju obvestile tuje obveščevalne službe. Vsekakor bi kazalo raziskati namen zanimanja tujih obveščevalnih služb za to slovensko podjetje. Ampak mislim, da gre vsekakor za ponavljanje starih obrazcev. Včasih je SDV javnosti sporočala, da so jo o domnevno sovražnem delovanju posameznika obvestili ozaveščeni občani (sistem SLO in DS). Očitno sedanja obveščevalna birokracija ne more preboleti starih vzorcev govorice. Zamenjali so zgolj samostalnice. Metode so ostale enake in se popolnoma neprimerne za današnji svet. Prepričani smo namreč, da tuje obveščevalne službe obveščajo Sovo zgolj o stvarih, ki sodijo v osnovne učbenike te stroke, in da Sova kvečjemu izpolnjuje naloge, ki jih jim nalagajo v drugih državah. Predvsem gre za naloge zbiranja podatkov v bivši Jugoslaviji. Očitno se ta služba ne zaveda tega dejstva. Morda pa so resnične govorice, ki namigujejo, da celo najvišji slovenski državni funkcionarji delujejo v skladu z navodili ene najpomembnejših svetovnih obveščevalnih služb?

Boštjan Horvat

1. Zakon o volitvah v državni zbor

1.1. Veljavni model volilnega sistema (ZVDZ) spada med proporcionalne volilne sisteme. Teži k personalizaciji volitev, ki se zagotavlja prek nastopanja posameznih kandidatov vsake stranke v 88 volilnih okrajih. Je dokaj negotov, tako za stranke kot za kandidate. Prispeva k umirjanju politične polarizacije in oblikovanju koalicij raznorodnih strank. Radikalne kritike na njegov račun so pretirane, razen glede nacionalnih list.

1.2. V vsakem volilnem okraju so na glasovnici imena po enega kandidata vsake stranke. Vsak volivec ima en glas, s katerim izbere med kandidati in s tem sočasno tudi med strankami. Takšen način glasovanja označujejo mnogi za "prevaro", ker volilci niso dovolj nazorno opozorjeni, da samo na videz odločajo med posameznimi kandidati, v resnici pa glasujejo (tudi) o strankah.

1.3. Osebnost kandidatov je v ospredju, saj stranke zbirajo glasove samo prek kandidatov. Toda izvolitev kandidata je odvisna tudi od dejavnikov, na katere sam nima večjega vpliva (kako uspešna je bila njegova stranka v enoti in vsej državi, kako uspešni so bili kandidati te stranke v drugih okrajih, kako uspešni so bili kandidati drugih strank ipd.). Tudi če ne upoštevamo nacionalnih list, lahko na volitvah izgubi kandidat (uspešnejše stranke) s pet- do šestkrat večjim deležem glasov, kot jih dobi izvoljeni (z liste manj uspešne stranke).

1.4. Volilni sistem ne zagotavlja popolne sorazmernosti predvsem zaradi druge delitve glasov (na državni ravni), ki daje prednost strankam, ki nimajo neposredno izvoljenih poslancev (imajo pa zato večje ostanke glasov). Posamezen poslanec najbolj uspešne stranke je potreboval za izvolitev v povprečju 11.449 glasov, poslanec ene od najmanj uspešnih strank pa le 8.803 glasove.

1.5. Na teoretični ravni možnosti neodvisnih kandidatov niso slabe, saj zadošča, da v volilni enoti (neodvisni kandidat nastopa hkrati v vseh 11 okrajih volilne enote) dobijo najmanj 9,09 odstotka glasov. Praktično pa se kandidat, ki nima podpore nobene stranke, zelo težko prebije v državni zbor. Leta 1992 se ni prebil niti en sam. Tudi ne Miroslav Cerar, čeprav je dobil

več glasov kot nekateri poslanci, ki so to postali po zaslugi nacionalnih list (3638 glasov v 11 okrajih).

1.6. Neposredno izvoljenemu poslancu v volilni enoti ni mogoče odvzeti mandata. Pri drugi delitvi, iz ostanka glasov, pa stranka sodeluje le, če dobi najmanj tri sedeže (3,41 odstotka veljavnih glasov). Leta 1992 se ni v nobenem primeru zgodilo, da bi bil izvoljen posamezen kandidat z liste stranke, ki ni izpolnila praga za vstop v državni zbor.

1.7. V koš gredo glasovi strank, ki niso izpolnile praga. Takšnih glasov je bilo leta 1992 16,48 odstotka, kar je veliko. Upoštevati namreč moramo, da so bili oddani v prepričanju, da bodo vplivali na sestavo parlamenta, pa so se sorazmerno porazdelili med tiste stranke, ki so prag izpolnile.

1.8. Sistem spodbuja samostojno nastopanje tistih strank, ki so sposobne izpolniti prag. K skupnim kandidaturam jih deloma sili večinski sistem pri predsedniških volitvah in pri volitvah državnega sveta.

1.9. Relativno nizek prag omogoča, da pridejo v parlament številne manjše stranke, kar otežuje nastanek večinskih koalicij in stabilnih vlad. Tudi opozicijskih strank ne sili k povezovanju. Veljavni model volilnega sistema prispeva k manj radikalnim zasukom vladne politike.

1.10. Napačno je prepričanje, da je veljavni volilni sistem izvirna zamisel. Proporcionalni volilni sistem z volilnimi okraji kot obliko personalizacije je poznala že jugoslovanska kraljevina. O njem je v 20. letih tega stoletja pisal dr. Leonid Pitamic: »Glas, ki je oddan za okrajnega kandidata, velja obenem za vso listo, h kateri spada okrajni kandidat, ki je na ta način lahko privlačno sredstvo za listo stranke; osebnost kandidata ima poleg programa stranke tudi nekaj pomena; zato so stranke primorane postaviti za vse okraje, to pa pomenja za vso listo, znane in veljavne osebnosti.«

1.11. Stranka lahko vsili v parlament največ štiri kandidate prek nacionalne liste (polovica sedežev, pridobljenih na podlagi ostanka glasov). Za izvolitev kandidata je usodnega pomena, v katerem okraju ga stranka kandidira, saj ima vsaka stranka v enih večje in drugih manjše možnosti za izvolitev.

1.12. Narodni skupnosti, italijanska in

madžarska, imata svoja poslance, ki se izvolita po posebni različici večinskega sistema. Volilci dajejo enemu kandidatu več in drugim manj točk, rangirajo kandidate. Na ta način se zmanjša možnost deformacij, ki so sicer značilne za enokrožni večinski sistem. Druge podzastopane skupine (ženske, delavci, mladi) se lahko uveljavljajo prek nacionalnih list in na druge načine, ki jih uporabijo posamezne stranke (obvezne kvote na kandidatnih listah ipd.).

1.13. Odpoklic poslancev ni mogoč, prav tako ne razpust državnega zbora (razen če ni sposoben postaviti niti manjšinske vlade). Kadar poslanci delujejo mimo volje ljudi, je njihove odločitve mogoče korigirati s referendumom. Odgovornost posameznega poslanca se uveljavlja na naslednjih volitvah, pri čemer je lahko ponovno izvoljen tudi z relativno zelo majhnim deležem volilnih glasov (zlasti na listah manj uspešnih strank).

1.14. Največje deformacije glede neenakomerne regionalne zastopanosti povzročajo nacionalne liste. Če jih ne bi bilo, bi imela vsaka od osmih enot po 11 poslancev (danes jih imajo od 8 do 16). Tudi odprava nacionalnih list pa ne zagotavlja zastopanosti vsakega volilnega okraja.

1.15. Ne da bi bistveno posegli v model ZVDZ, ga je mogoče izboljšati z odpravo nacionalnih list ali vsaj zagotoviti njihove objave v sredstvih informiranja in na voliščih; z odpravo možnosti kandidiranja istega kandidata v dveh volilnih okrajih; z znižanjem praga za neposredno izvolitev poslanca (Hagenbach-Bischoffov sistem) z 9,09 na 8,33 odstotka »Prevaro« pri glasovanju v volilnih okrajih bodo volilci v vedno večji meri spregledali in upoštevali, tako da bo izgubljala pomen, če bo model volilnega sistema ostal v veljavi.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Protestantski katekizem

Po več stoletjih ponovno
PROTESTANTSKI KATEKIZEM
na Slovenskem.

Knjiga s 500 stranmi kot
– dialog med posameznikom in religijo,
– med teologijo in humanistično znanostjo in
– med Cerkvijo in družbo.

Dodatek v Protestantnem katekizmu prinaša:
– vse predgovore v delih slovenskih protestantskih piscev v sodobnem slovenskem knjižnem jeziku (Trubar, Dalmatin in prekmurski protestantski esej),
– fotografije vseh slovenskih evangeličanskih cerkva s temeljnimi zgodovinskimi podatki.

Založnika sta ČZP Enotnost in Evangeličanska cerkev v Sloveniji. Cena knjige je 10.000 SIT. Možnost plačila v dveh obrokih: prvi ob prevzemu knjige in drugi s položnico naslednji mesec. Naročilo pošljite na naslov ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4. Knjigo naročite lahko tudi po telefonu 061/321-255, 061/1310-033 in po faksu 311-956.

Slovenska nacionalna varnost

Piše: Boštjan Horvat

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Varnostno-informativna služba, ki je nastala na podlagi spremenjenega zakona o notranjih zadevah, ni doživela velikega uspeha. Afere so se ponavljale, in s prihodom dr. Janeza Drnovšeka za predsednika vlade je moral oditi tudi njen šef dr. Miha Brejc. Ne prestanto, osladno pojavljanje v vseh pomembnejših slovenskih medijih, govorenje, da Vis prisluškuje osemdesetim telefonskim naročnikom in podobne neslanosti, so ga stale glavo. Končno!

Brejc je administrativno upokojil precej uslužbencev. Zakonska podlaga za administrativno upokojevanje je bil spremenjeni zakon o notranjih zadevah. Torej Bavčarjev zakon, ki velja še sedaj za celotno notranje ministrstvo. Ob svojem odhodu je Brejc upokojil še dodatno število uslužbencev VISA. Znan mi je primer, ko je bil administrativno upokojen pravnik, ki je nekaj mesecev prej opravil pravosodni izpit! Javnosti so znani zapleti z Brejčevimi igralniškimi dosjeji, ki so sledili maščevanju ob prihodu novega šefa - mag. Janeza Siršeta. Veljati je začel tudi novi zakon o vladi, ki je Vis izločil iz notranjega ministrstva in določil tričlansko skupino ministrov (pravosodni, notranji in ministre za znanost in tehnologijo), ki odobrava vsak predlog te službe za uvedbo posebnih metod in sredstev. Služba je bila dokončno blokirana. Dejansko je lahko delovala le še na podlagi »vohunjenja«. Oblast je porinila V/O sistem na najnižjo možno raven delovanja. Njena objektivna moč v procesu obveščevalnega dela, ki obsega zbiranje, analizo in podporo procesu odločanja, je zgolj najosnovnejši, preventivni del prvega segmenta. Ta služba lahko služi zgolj delu preventivnega, kontraobveščevalnega dela. Torej objektivno ni sposobna niti popolnega preventivnega dela.

Stanje je poskušal bistveno popraviti njen novi predstojnik, mag. Janez Sirše. V tistem času sem v Republiki objavil precejšnje število člankov o nacionalni in ekonomski varnosti. Takrat so se obveščevalne skupnosti po vsem svetu začele zavedati potrebe po redefiniciji nacionalne varnosti, kar je bilo nujno po koncu hladne vojne in po padcu berlinskega zidu. Nacionalna varnost se je začela umikati nacionalni ekonomski varnosti. V svojih javnih nastopih je tudi Sirše večkrat omenil možnost takšne preusmeritve. Z njim sem poskušal napraviti intervju, vendar se nisva uspela dogovoriti. Nekajkrat sva se vseeno sestala, in dobil sem občutek, da vlada končno namerava napraviti pametno potezo. Sirše je imel vse možnosti. Bil je človek, ki je dobro poznal obveščevalne in varnostne potrebe gospodarstva, užival je veliko podporo predsednika vlade, skratka, pravi človek na pravem mestu. Očitno so prevladali drugačni interesi, in pod težo igralniške afere je moral odstopiti. Pripravil je načrt reorganizacije VISA, ki pa je zaradi njegovega odhoda propadel. Ostalo je le novo ime, ki ga je vlada določila z internim sklepom, in sledilo je množično administrativno upokojevanje. Nastala je današnja Sova.

Pred Siršetovo zamenjavo sta me poklicala dva visoka funkcionarja LDS. Zahvalila sta se mi za moje objavljene članke v Republiki, ki so jim v prejšnji meri pomagali pri argumentaciji za zavrnitev

OD UDBE DO SOVE

Janševega predloga resolucije o izhodiščih nacionalne varnosti. Predvsem ju je zanimalo moje videnje dogajanja v zvezi z aferami, ki so pretresale Vis. Povedala pa sta mi tudi, da iščejo novega predstojnika te službe. Odgovoril sem jima, da je najprej potrebno pripraviti nov koncept V/O sistema, pripraviti ustrezno pravno podlago (zakon o nacionalni varnosti, zakon o obveščevalni službi ter zakon o preiskovalnem uradu) ter ukiniti Vis. Začetki bi bilo potrebno povsem na novo. Jasno je, da velika večina uslužbencev ne more opravljati del, ki jih zahteva delo pri novi problematiki. Predvsem bi potrebovali ekonomske in finančne strokovnjake. Potem me nista več klicala.

Problem kadrov v Sovi je vsekakor pereč. Sedanji sistem administrativnega upokojevanja ni ustrezen, ker je predrag in na drugi strani pomeni izredno psihično breme za posameznike. Verjetno bi kazalo razmisliti o ameriškem sistemu upokojevanja v represivnih državnih agencijah. Vsekakor bi bilo potrebno zgodnje upokojevanje za kadre, ki jih ne bi mogli uporabiti na vodilnih funkcijah. Pokojnina bi bila lahko zgolj sorazmerje opravljene delovne dobe. Veliko število upokojenih operativnih uslužbencev pa bi lahko našlo delo v privatnih detektivskih agencijah. Na takšen način bi dvignili njihovo strokovno raven, opravljali pa bi naloge, ki jih določila država (kontaobveščevalna zaščita varnostno zanimivih tehnologij, zaščita intelektualne lastnine, ščitenje poslovnih skrivnosti državnih organov,

Janša prepereči nujno reorganizacijo

Program reorganizacije Sove je blokiral Janez Janša. Začela se je bitka za politično razdelitev vodilnih mest v Sovi. Pojavile so se nove afere (mariborska orožarska afera), ki so poskušale kompromitirati zastopnike posameznih političnih grupacij v tej službi. Rezultat je bila nadaljnja pasivizacija V/O sistema. Politične grupacije, ki si niso uspele zagotoviti vpliva v V/O sistemu, so začele ustanjavljati lastne V/O skupine (trojke ipd.). Očitno gre za posledice razpada V/O sistema in privatizacijo varnosti. Takšno stanje je zelo

končalo s prozornim Janševim poskusom kontrole te službe, je vodstvo prevzel Drago Ferš. V tistem času sem se na podlagi pravnomočne odločbe sodišča vrnil v službo. Nastala je precejšnja zadrega. V obdobju menjavanja šefov službe me je sprejel Marjan Kranjc, ki je pred leti zapustil SDV, ker je zlorabil pooblastila uradne pooblaščenec osebe organov za notranje zadeve. Baj si je moral sam poiskati novo službo, sicer bi zoper njega uvedli disciplinski postopek. Očitno je šlo za človeka, ki se ni znal brzditi in je svoje lastne frustracije sproščal na nedolžnih občanah. Takšni ljudje še vedno opravljajo viso-

ga šefa. Sova sem zapustil oktobra 1993.

Agonija slovenskega V/O sistema še vedno traja

Od leta 1988 do danes se mi zastavlja vprašanje, čemu Slovenija ni sposobna rešiti tako elementarnih stvari, kot je lastna nacionalna varnost. Koliko je bilo v tem času zlorab, koliko ljudi je moralo neslavno končati svoje kariere, koliko nepotrebnih človeških tragedij, kako je Slovenija neobgljena žrtev organizirane kriminala, slovenski politiki so ujetniki tujih obveščevalnih mrež, ter kako je

Miha Brejc

Janez Sirše

"Poudariti je potrebno, da predsednik države ni pristojen za organiziranje sveta za nacionalno varnost. Takšna naloga gre nedvomno predsedniku vlade. Ampak v Sloveniji ni organizirane politične sile, ki bi bila pripravljena kaj narediti za ureditev V/O področja. Očitno so te stvari vsem zoprne. Največji problem, ki ovira napredek na tem področju, so v resnici kadri. Ljudje so bili zvečine navajeni politične poslušnosti. Stroka je prišla na vrsto mnogo kasneje oziroma nikoli."

inšpekcijski nadzor evidenc, ki vsebujejo osebne podatke in podobne naloge). Verjetno bi takšno rešitev dosegli z ustreznimi dopolnitvami zakonov o detektivski in varnostni dejavnosti.

nevarno in je neposreden dokaz, da Slovenija nima nacionalne varnosti, ki bi varovala celoten sklop slovenskih nacionalnih interesov. Po kratkotrajnem Jakinovem vodenju Sove, ki se je

ke funkcije v Sovi! Najprej sem moral na dopust, potem pa sem bil nekaj tednov kar doma. Ko sem prišel v službo, so me razporedili v ogromno pisarno. Dela ni bilo nobenega, ker so vsi čakali imenovanje nove-

Slovenija neobgljena v odnosih do Rima, Bruslja, Washingtona, Zagreba, Beograda in Dunaja. Dr. Drnovšek je ob menjavi dr. Brejca neke izjavil, da so mu bile takšne službe vedno zoprne. Takšna izjava je zastrašujoča zaradi očitnega dejstva, da jim ni kos, in zaradi dejstva, da Slovenija še dolgo ne bo imela lastnega V/O sistema. Prav gotovo je začetna krivda v nepojmljivi zlorabi SDV za aretacijo četverice. Sledila je politizacija te problematike. Demos je eno svojih osnovnih predvolilnih gesel namenil ukinitvi politične policije. Tega seveda ni storil, ker jo je potreboval tudi

obveščevalne službe po vsem svetu so v nekakšni krizi. Obdobje hladne vojne je dalo posameznim sklopom obveščevalnega ciklusa svojevrstven pečat. Seveda so časi romantičnega obdobja špijonaže minili. Nikakor pa ni minilo obdobje, ko oblast ne bi potrebovala obveščevalnih informacij. Poleg spremembe organizacije V/O sistema je potrebno spremeniti metode dela in predvsem redefinirati nacionalno varnost.

Proti ministru zato, ker ni naš, ali zato, ker ni sprejel naših predlogov?

OPOZICIJA IN ODGOVORNOST

Politične stranke so instrument predstavnosti demokracije. Tekmujejo za naklonjenost javnosti, s čimer si omogočijo večji ali manjši vpliv v parlamentu ali vladi. Vladne stranke, ki imajo praviloma tudi parlamentarno večino, imajo za upravljanje države oziroma javnih zadev pretežno, toda ne izključno odgovornost.

Dejstvo, da vladne stranke vladajo, ne pomeni, da so lastniki države. Prav tako dejstvo, da opozicijske stranke ne vladajo, ne pomeni, da so izven države ali celo nasproti državi. Odgovornost strank za upravljanje države je potemtakem določena predvsem z njihovo participacijo na oblasti, izvršni in zakonodajni. Tista politična stranka, ki ima več oblasti, ima tudi več odgovornosti.

Ne gre za akademsko razpravo. Gre za razumevanje

politike in vloge strank v njej. Če namreč pristanemo na tezo, da opozicijske stranke nimajo druge odgovornosti od te, da napadajo vlado in skrbijo za lastno popularnost, se znajdemo v nevarnem položaju, ko je interes stranke pred interesom države. Gre za razpravo o tako imenovani državotvornosti opozicijskih strank, ki je močno prisotna tudi pri nas.

Interes države ni vneprej določena, od političnih strank neodvisna kategorija. Vladne stranke imajo na njegovo določanje večji vpliv, toda spet ne izključnega. Če bi pristali na tak pogled, bi zavrnili smisel pluralne demokracije, politični dialog. Ta se med vladnimi in opozicijskimi strankami vodi predvsem v parlamentu, kjer se državni interes oblikuje skozi zakone in druge odločitve. Večji vpliv in s tem

večja odgovornost vladnih strank pri tem je, da praviloma one posredujejo v parlamentarno razpravo predloge zakonov in drugih odločitev in s tem postavijo njen referenčni okvir. Bistveno je tudi, da imajo pri glasovanju praviloma na razpolago večino.

Opozicijske stranke imajo v glavnem dve možnosti obnašanja: da predloge vlade oziroma v njej zastopanih strank zavrnejo a priori ali pa da podprejo dobre rešitve in glasujejo proti slabim oziroma se obnašajo državotvorno. Nevarnost apriornega obnašanja enih in drugih je v tem, da izgine prostor za politični dialog in da se ožijo meje strpnosti. Kot rečeno, to nujno vodi v strankarsko lastninjenje države. Toda tudi glede tega je odgovornost vladnih strank večja.

Poglejmo za primer interpelacijo proti zunanjemu ministru Thalerju. Če gre pri tej pobudi zgolj zato, da se napada vlada in da po možnosti minister pade, potem razprava o njegovem delu in o zunanji politiki ni potrebna. Če pa želijo opozicijske stranke na ta način izkoristiti priložnost, da vplivajo na odločitve glede zunanje politike, potem lahko pred glasovanjem ministru in vladi postavijo pogoje, pod katerimi so pripravljene interpelacijo umakniti. Na ta način bi najuspešneje zastavile svoj vpliv na oblikovanje zunanje politike, ki ni njihova politika, temveč politika države.

Vlada seveda lahko te priporočbe sprejme ali zavrne. Toda z vidika opozicijskega ravnanja je pomembno, ali bodo na koncu njeni poslanci glasovali proti ministru zato, ker ni iz njihove stranke ali

koalicije, ali pa zato, ker ni sprejel njihovih predlogov. Vidimo torej, da ima sicer opozicija glede njegove rešitve manjši vpliv, toda hkrati ni povsem brez njega in zato tudi ne povsem brez odgovornosti za ravnanje. Kajti, kot rečeno, on ni samo minister neke vlade in vladne koalicije, ampak minister, ki predstavlja diplomacijo države.

Tudi glasovanje proti ministru je lahko državotvorno ravnanje, če opozicija oceni, da njegovo delo škodi interesom države. Toda pred tem jih mora določiti. To pa je natančno tisto, kar se mi zdi tako pomembno za politični dialog, namreč polemika med koncepti oziroma izmenjava argumentov. To ni dolžnost opozicije, je pa njena pravica in priložnost. Tako lahko tudi prepriča javnost, da je sposobna prevzeti oblast, ker ve, kaj z njo početi.

Pri državotvornem, torej odgovornem obnašanju opozicije gre torej za to, da svojega vpliva ne zastavlja za apriorno napadanje vlade, temveč da po svojih močeh vpliva na odločitve države, ki je tudi njena.

Bo izbirna vsebina bogatila znanje ali disciplinirala v enoumju?

ZAKAJ VERSTVA IN ETIKA

Poimenovanje novega vzgojnoučnega predmeta za osnovno šolo in za srednje šole je strokovno, zlasti pa politično kompromisarstvo. Imelo bo prav gotovo nepopravljive negativistične posledice pri vseh šolajočih se generacijah, ki se bodo prisiljene spoprijeti s to za zdaj še neopredeljeno in nedefinirano vzgojnoučno vsebino, saj se ne da skriti pretirane enostranosti, tendencioznosti, populističnosti, enostranskosti, ideologizacije, politizacije, klerikalizacije, sektaštva, nazorskega moralizma, skrajne institucionalizacije tako človeka kot posameznika in naroda kot nacije.

Zagotovo je potrebno pohvaliti zamisel, da se v osnovni in srednjih šolah ponudijo obvezne izbirne vsebine, vendar pa naj bodo take, da bodo šolajočemu se učno in vzgojno dopolnilo in ustvarjalno osvobajajočem smislu in s ciljem ter smotrom bogatiti vedenje in znanje kot samo-kreacijo, ne pa da se na tem seznamu lahko znajde predmet, ki ima samo en namen, disciplinirati človeka in celo cel narod v enoumju, skratka odvzeti vsem pravico do samo-odraščanja in do samo-zrelosti, kar seveda pomeni, da lahko enakopravno živijo le vsestrani odvisneži in ponižneži. Zakulisje tega predmeta je črno kot samuhudič, ki ni bil še križan. Potrebno se mu je upreti in ga pregnati iz civilne družbe, ker ni vse tako lepo, kakor se sveti, ampak se pravzaprav blešči in nas vse poskuša osleptiti.

Predlagatelji poimenovanja tega predmeta in parlamentarci, ki so to sprejeli zgolj s pritiskom na gumb, ne pa z odgovornim in treznim premislekom, se sploh ne zavedajo, kak nesmisel so dali v življenje. Še zmerom je upanje, da bodo jeseni novo izvoljeni poslanci ta vzgojno-

“Precej šlampasto je v en koš metati vero, veroizpoved in verstva, da ne omenjamo sekt in različnih idejno-božjih in idejnosvetniških grup in grupic, ter celo trojic, dvojic in samooklicnežev. Da se vsak seznanj, pouči in uči, najbolje pa nauči omenjene vsebine, je priporočljivo, življenjsko zaželeno, potrebno in koristno, predvsem pa osvobaja in samo-kreira človeka kot individuuma. S tem pa se konstituira tudi narod, ki ga krasita drugačnost in enakopravnost.”

učni predmet zavrnil in se bodo obveznih izbirnih vsebin lotili znova; in to predvsem s strokovno, ne pa politično in kompromisarstvo.

Že prva beseda v imenu predmeta je neposrečno izbrana, da ne rečemo kaj bolj primerne za tako napako, storjena zaradi prepričanja, saj se ubogo ljudstvo tako ne bo spraševalo, kaj dobiva, ampak bo sprejelo, kar dobi, saj je nevedno; tista peščica godrnjačev pa naj kar jezika, kdo pa je že kdaj poslušal manjšino, saj je ja večina Bog in batina.

Precej šlampasto je v en koš metati vero, veroizpoved in verstva, da ne omenjamo sekt in različnih idejno-božjih in idejnosvetniških grup in grupic, ter celo trojic, dvojic in samooklicnežev. Da se vsak seznanj, pouči in uči, najbolje pa nauči omenjene vsebine, je priporočljivo,

življenjsko zaželeno, potrebno in koristno, predvsem pa osvobaja in samo-kreira človeka kot individuuma. S tem pa se konstituira tudi narod, ki ga krasita drugačnost in enakopravnost. Če se Slovenci odkrito in brez konfliktnosti, brez pretiranja in sprenevedanja, brez

spreminjanja preteklega skušamo pogovarjati o svoji veri, ne moremo mimo dejstva, da sta v našem življenju samo dve avtonomni veri, in sicer rimokatoliška in protestantska oziroma evangelicanska. Poudariti pa je potrebno, da je samo slednja avtohtono slovenska, saj je rimokatoliška vera izvorno tujostna in se je skozi časovje bivanja poslovenjevala, pravzaprav udomačevala. To pa ji še ne daje pravice do samooklicanosti za narodno, nacionalno in celo državno vero, za kar si njen kler z vsemi sredstvi prizadeva, ker se samo tako da priti na oblast in zradirati ločitev med državo in cerkvijo. Tega pa seveda ne smemo dovoliti, saj nas zgodovina opozarja na grozote, ki jih je Slovincem storila s silo vcepljena tujostna rimokatoliška vera. Predlagatelji

bi se morali zavedati dejanskosti in vsebino predmeta zastaviti stvarno, torej da bi se šolajočim se krščanstvo predstavilo v svoji prvotnosti, se pravi praktično kot katolištvo, ki se je zaradi hlepenja po oblasti in državnstvu preoblikovalo v svojo deformacijo, v

rimokatolištvo, in se reformiralo v svojo avtentičnost in avtohtonost, v protestantizem z raznimi ožjimi poimenovanji, pri nas v evange-

ličanstvo. Brez skrajne teologizacije, ki ne vodi nikamor drugam kot v klerikalizacijo, bi bila učnovzgojna vsebina, izhajajoča iz tako razumljene vere, prav gotovo koristna, življenjska, vzgojna in neprecenljivega bivanjskega pomena za vsakega Slovenca in za narod kot nacijo. Tako razumljenega krščanstva ne bi smeli počevati goli teologi, ampak za to vsebino posebej izobraženi družboslovci, ki ne bi bili obremenjeni s cerkvenostjo. Saj bi navsezadnje bila njihova služba v javni in civilni šoli oziroma v državni posvetni šoli, ki se nikogar ne sme spariti s cerkvijo. Ta naj se gre veroučnost na svojem dvorišču, in to z verniki, katerih prepričanje je ali rimokatoliško ali evangelicansko. V tistem trenutku, ko država dovoli stopiti te-

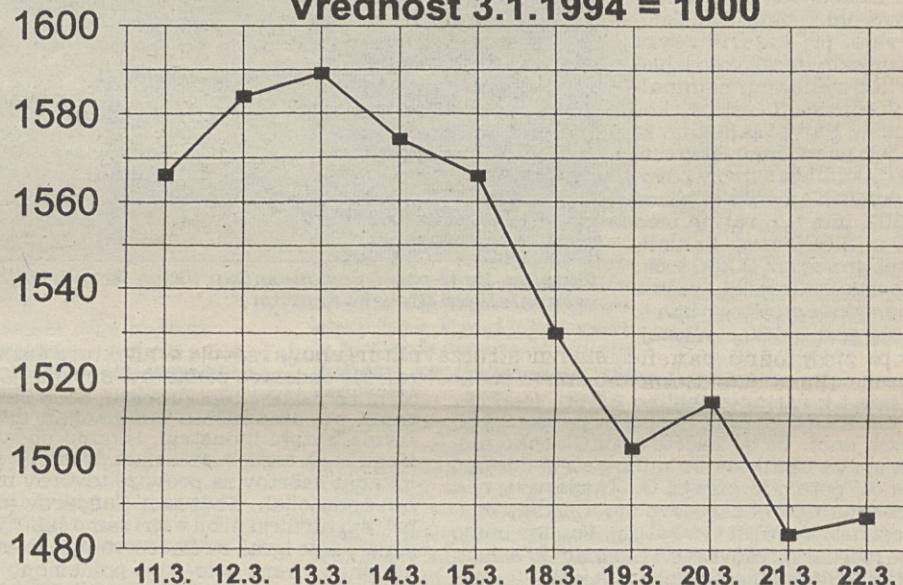
ologom za kateder, se bo pravzaprav začelo novo porimokatoličevanje Slovencev, saj bo rimokatoliški kler z vsemi sredstvi pritisnil na starše vernike, da naj njihovi otroci obvezno izberejo za svoj dodatni predmet **VERSTVA IN ETIKAO**. In tako bi se začele delitve in izolacionizem ter diskriminacija; torej o drugačnosti in enakopravnosti ne bi bilo več ne duha in ne sluha. Prizadevanje za vsebinsko tako zastavljeni vzgojnoučni predmet ni nič drugega, kljub dobrim nameni nekaterih, kot neposredno vplivati na nazorskost vsakega posameznika in ga s takšnimi ali drugačnimi institucionalnimi sredstvi imeti pod kontrolo; s tem pa bi se ustvarilo večinsko narodno nazorsko enoumje. - **Zakaj ne ETIKA IN VERSTVA?**

Drago Kuhar

Izdelal: Jernej Horvat

Slovenski borzni indeks - SBI

Vrednost 3.1.1994 = 1000

Vir: Ljubljanska borza

ANATOMIJA BORZNEGA ZLOMA

Postalo je očitno, da je izhod iz agonije na delniškem trgu vrednostnih papirjev edino njegov zlom. Pravzaprav takšno stanje škodi samo bankam, ker posledično grozi nevarnost tudi njenim delnicam in obveznicam. Problem bank je v tem, da njihova finančna skrb ni edino trg vrednostnih papirjev. Ostal jim je kot pribežališče pred grozljivim pritiskom Banke Slovenije, ki že nekaj let neprestano povečuje prag njihove kapitalne ustreznosti. Postale so ujetnik tega trga. Banke so se seveda nadejale mnogo zanimivejše vloge tega trga, vendar so se žal uštele. Na trgu ni nobenih privatizacijskih delnic, kjer bi lahko poceni kupovale deleže olastninjenih podjetij. Najoptimističnejši analitiki za leto napovedujejo kotacijo dvajsetih olastninjenih podjetij na Ljubljanski borzi. To pa je seveda premalo za celo kopicico bank in borznih posrednikov, ki čakajo na svoj plen.

Borzni posredniki se pripravljajo na prevzeme podjetij in jim je čisto vseeno, ali bodo ta posel opravljali preko borze ali v samih podjetjih, ali pa kar preko malih oglasov. Verjetno bodo delnice na takšen način še cenejše. Ampak čemu imamo na Slovenskem zakone in celo plejado državnih institucij, katerih edino delo je regulacija trga vrednostnih papirjev? Agencija za trg vrednostnih papirjev še vedno ni storila ničesar za vzpostavitev normalnih odnosov v njegovih najosnovnejših segmentih, kot so na primer vzajemni skladi. Očitno se tako zelo boji zloma, da je v popolnem krču. Problem je v dejstvu, da banke finančno niso sposobne vzdrževati tečajev delnic, in kot naročen se je pojavil drug »veliki investitor«, ki finančno kljubuje vsem bankam skupaj. Banke bodo finančno posredovale le, če bodo dobile jasna navodila za takšne posege. Za njihov naloženi

denar jim v zadnjem času ne zadostuje več niti državna poročstva. Po drugi strani pa je res, da kupovanje tako eksotičnih delnic, kot so Dadas, Primofin, Finmedia, Salus, Mladinska knjiga, Terme Catež in podobne, ni posebno hvalevredno investiranje. Postalo pa bi nujno, če bi želele imeti svojo borzo.

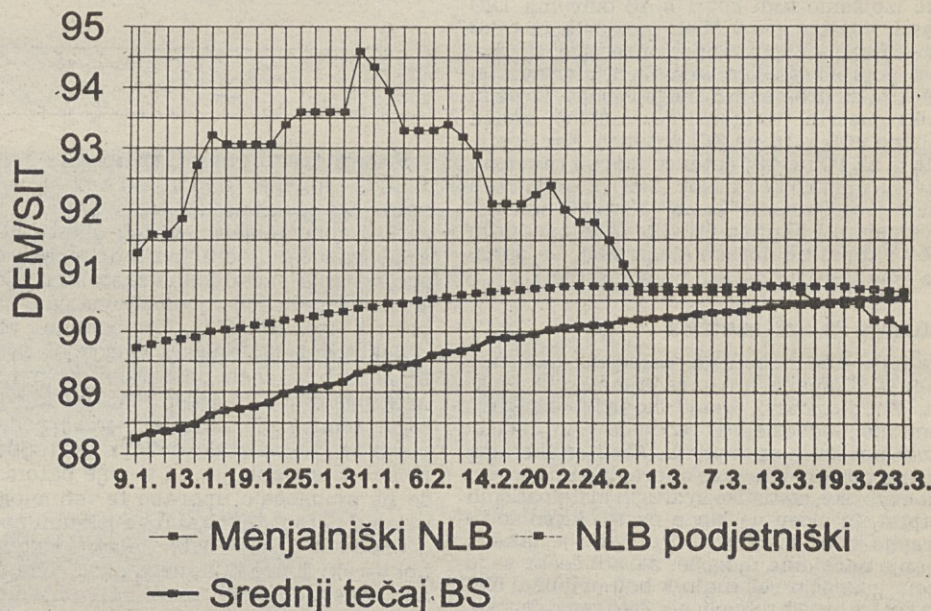
Naslednji problem na trgu vrednostnih papirjev, je, da imajo nekateri borzni posredniki tako polne portfelje vrednostnih papirjev, ki kotirajo na borzi, da bi njihovo panično prodajanje v zelo kratkem času pripeljalo do zloma trga. In natančno v tem grmu tiči zajec. Tega se bojijo regulatorji: Ljubljanska borza in Agencija za trg vrednostnih papirjev. Takšen razplet bi pomenil konec vodstva borze in konec vodstva agencije. Ampak konec se jim približuje v vsakem primeru. Če bo agencija prepredila divje investiranje v vzajemne sklade, ki vlagajo kapital zgolj v lastne vrednostne papirje, bomo priča propadu vseh družb za upravljanje, ki upravljajo vzajemne sklade. Tudi tistih, ki poslujejo na videz pošteno. Struktura naložb slovenskih investicijskih skladov kaže, da na takšen način ne posluje zgolj Proficia - Dadas, kot pravi agencija v svojem sporočilu

za javnost. Na trgu vrednostnih papirjev bodo ostale le banke. Nasploh so bili odzivi na sporočilo agencije zelo zadržani. Večini je postalo jasno, da gre sedaj zares in da nihče ne ve, kaj bi storil.

Problemi se kažejo na tečajih delnic. Slovenski borzni indeks je v dobrem tednu dni padel kar za sto točk. Nadaljevanje takšnega trenda pomeni padec delniškega trga v nekaj tednih. Najbolj je padel tečaj delnicam Finmedije, iz 45.000 SIT na 36.000 SIT, potem delnicam Petrolovega Primofina, s 83.000 SIT na 70.000 SIT, ter delnicam Mladinske knjige, s 14.000 SIT na 12.000 SIT. Padle so v glavnem vse cene delnic.

Zanimivo je, da vlada ne ukrepa. Če v kratkem ne bo prišlo do spremembe v vodstvu Agencije za trg vrednostnih papirjev, kjer še vedno sedijo ljudje, ki predstavljajo posamezne ključne državne funkcije, teh pa ne opravljajo več, bo vso odgovornost za zlom delniškega trga nosila vlada. Če ne more poskrbeti, da bi v ključni instituciji postavila vodstvo, ki bi bilo sposobno nadzorovati neko kriminalno finančno družbo bo morala pač sama nositi breme zgodbe o kriminalcih na trgu vrednostnih papirjev.

Nemška marka v Sloveniji

Izdelal: Jernej Horvat

Nadaljuje se tudi agonija podjetij, kjer je APPNI ugotovila oškodovanje družbenega premoženja. V Mladinski knjigi so kar nasilno odstranili novo vodstvo, ki ga je postavila družba Finmedia. Staro vodstvo je objavilo sporočilo za javnost in realiziralo odločbo APPNI ter umaknilo sodno tožbo. Ugotovili so, da je novi upravni odbor izvoljen nezakonito. Delniško družbo upravlja upravni odbor, ki ga je skupščina

delničarjev imenovala leta 1992. Struktura kapitala je takšna: 66,7 odstotka je družbenega kapitala in 33 odstotkov delniškega kapitala. Delniški kapital se je torej zmanjšal za celih 63 odstotkov. Sporočilo za javnost je bilo objavljeno v soboto. Seveda bo ta informacija bistveno vplivala na ceno te delnice, ko bo zopet kotirala na borzi. Verjetno bo informacija vplivala tudi na tečaj delnic, ki so povezane z njo. Te pa

so: Finmedia in Dadas in Primofin. Še vedno se nadaljuje padanje menjalniškega tečaja za nemško marko. Zanimivo je, da sta podjetniški tečaj in tečaj Banke Slovenije kar za pol tolarja nad menjalniškim. Očitno je ponudba te tuje valute v menjalnicah tako visoka, da je presenetila tudi kreatorje menjalniških tečajev v Banki Slovenije.

B. Krznar

V tednu, od prejšnjega četrtka, ko se je začela stavka več kot 3.000 zdravnikov in zobozdravnikov v sindikatu Fides, je Slovenija doživela pravi zdravstveni potres. V ambulantah in ordinacijah so sprejemali le nujne primere. Zdravniki so odpovedali specialistične preglede in operacije, številni naročeni pacienti so ostali pred zaprtimi vrati. V vladnih uradih so medtem mrzlično pripravljali pogajanja s Fidesom pa tudi z obema panožnima sindikatoma, sindikatoma zdravstva in socialnega varstva in sindikatoma zdravstva in socialnega skrbstva pri ZSSS. Tada sta za 27. marec napovedala 12-urno opozorilno stavko, če ne bo pred tem izpolnjene njihove zahteve, zlasti kar zahteva uresničevanje in spremembe panožne kolektivne pogodbe za področje zdravstva.

Na tiskovni konferenci sindikata zdravstva in socialnega varstva: Stavka preložena na 3. april

sindikata pa skupaj. Na pripombo, da se Fides obnaša kot ceh, ne pa kot sindikat, je dr. Konrad Kuštrin odgovoril: »Tega ne jemljemo kot očitek, ampak kot kompliment...« Panožna sindikata sta dan pred napovedano stavko dosegla s pogajalsko skupino nekatere spremembe panožne kolektivne pogodbe, ki naj bi jih v četrtek potrdila vlada, v petek pa bi jih obe pogajalski strani podpisali. Če se to ne bo zgodilo, bodo 3. aprila stavkali.

Pogajalski dosežki

»O dopolnitvah kolektivne pogodbe za dejavnost zdravstva in socialnega skrbstva smo se intenzivno pogajali skoraj poldrugo leto, v zadnjih dveh tednih pa smo po-

stvo posebnega družbenega pomena. Uporabniki zdravstvenih storitev naj ne bi bili prizadeti, zato smo tudi preložili stavko, ki bi ohromila celotni zdravstveni sistem v državi. Saj bi stavkali vsi zaposleni v zdravstvu, lekarnah, socialnih zavodih, to pa je več kot 38.000 ljudi,« je rekel Erih Šerbec.

Ugodili so tudi stavočnim zahtevam, ki zadevajo spremembe pravilnika o napredovanju za vse zaposlene. Pri aneksu h kolektivni pogodbi pa so se s pogajalsko skupino dogovorili, da dodatek za infekcije in socialne stike znaša 0,15 količnika glede na izhodiščno plačo (kar je 5.125 tolarjev bruto na 34.170 tolarjev bruto izhodiščne plače). Dodatek bodo dobili vsi zaposleni.

Najvišji dodatek je 17.850 tolarjev

Drugi dodatek, ki upošteva specifičnost in selektivnost dela pa je

TEDEN DNI, KI JE PRETRESSEL ZDRAVSTVO

Pričakovati je bilo, da bo prišlo to sredo do splošne stavke v zdravstvu, ki bi ohromila delo tudi po socialnih zavodih, lekarnah, centrih za socialno delo. Stavkalo bi blizu 38.000 zaposlenih v omenjenih dejavnostih. Zadnji hip pa sta panožna sindikata s pogajalsko skupino, ki jo vodi minister Tone Rop, le dosegla skupno kompromisno rešitev in stavko prestavila na 3. april, če vlada na četrtkovi seji njihovih rešitev ne bi podprla. Zdravniki in zobozdravniki pa še vedno stavkajo.

V zdravstvu se je začelo zapletati že lansko jesen, ko so v decembru zdravniki in zobozdravniki opozorilno stavkali in med drugim zahtevali višje plače (osnovna plača splošnega zdravnika naj bi dosegla 2, specialista pa 3 povprečne plače, dosežene v gospodarstvu). Od te zahteve še danes ne mislijo odstopiti. Sedanje plače so podcenjevanje našega dela in naše odgovornosti, menijo zdravniki, ki danes zahtevajo tudi svoje soodločanje v zdravstveni politiki.

Zapleti od lanske jeseni

Ministrstvo za zdravstvo se je v začetku leta s sindikatom Fides dogovorilo o višjih plačah. Minister za zdravstvo je dodatek k polklicni pogodbi, s katerim se zdravnikom in zobozdravnikom prizna dodatni količnik 1,5, celo parafiral, veljavno pa ga ni nikoli podpisal, saj ga je vlada kasneje zavrnila. Šlo je za tihi manevar, ki naj bi zdravnike pomiril, a se je izjalovil, saj se je morala vlada, na protest preostalih sindikatov, pogovarjati s celotnim zdravstvom, ne le z zdravniki. Znan je očitek svobodnih sindikatov dr. Božidarju Voljču, da je »minister za zdravnike, ne pa za celotno zdravstvo,« pri čemer so mislili predvsem na podcenjeno delo medicinskih sester.

Pogajanja so se začela na novo. Fides se je čutil opeharjenega, zato

Med stavko Fidesa so hodniki pred specialističnimi ambulantami v Kliničnem centru samevali.

šestletni študij, dveletni sekundariat in še strokovni izpit, za morebitne napake pa tudi kazensko odgovornost.

Medtem je s stavko zagrozil tudi sindikat zdravstva in socialnega varstva, ki se mu je pridružil tudi sindikat zdravstva in socialnega skrbstva pri ZSSS. Stavkovne zahteve obeh panožnih sindikatov obsegajo predvsem odpravo kršitev panožne kolektivne pogodbe (iz-

Dr. Alenka Fetih, ginekološka klinika: »Med stavko nam telefonirajo ljudje, da plače niso edini problem v zdravstvu, ampak da so tudi čakalne dobe. Mi smo sposobni narediti več, pacientov bi lahko sprejeli še enkrat toliko, vprašanje pa je, kdo bo to plačal. Zavod ima izgubo, ker naredimo več, kot je zavarovalnica pripravljena plačati. Zato hočemo zdravniki soodločiti pri vodenju zdravstvenih ustanov.«

Dr. Rasta Rakar, predsednica stavkovnega odbora Fides v Kliničnem centru: »Sem zdravnik specialist, vodja dejavnosti na Infekcijski kliniki, s 30 leti delovne dobe. Moja neto plača je okrog 130.000 tolarjev z vsemi dodatki vred, brez dežurstev. Z dežurstvi vred pa 190 do 200.000 tolarjev, kar pomeni vsak teden 17 dodatnih ur. Vlada pravi, da bi zvišanje plač zdravnikov za nekaj več kot 20.000 tolarjev neto porušilo makroekonomsko politiko države. V to ne verjamem, kajti če je to res, ima ta država zelo slabe ekonomske temelje...«

dodatek na posebne obremenitve in odgovornosti. Tega so opredelili le v zadnjih petih razredih od 0,05 do 0,35 količnika, kar v bruto masi pomeni od 1.075 do 12.075 tolarjev. Za zdravnike specialiste pomeni to skupaj (0,35 plus 0,15) 17.850 tolarjev kot dodatek k bruto plači. »Glede na trenutne razmere je to največ, kar smo uspeli doseči,« je tik po pogajanjih povedal predsednik drugega panožnega sindikata za zdravstvo in socialno varstvo dr. Igor Kodrič.

Pogajalski skupini vlade in sindikata Fides še ni uspelo poiskati skupnega dogovora, čeprav se je zanj potegoval sam ministrski predsednik dr. Janez Drnovšek s svojim

je tudi ves čas pogajanj vztrajal pri prvotnih zahtevah o povišanju plač za 1,5 količnika, ki si ga je že prej izbojeval.

Omenjeni količnik pomeni k zdravnikovi plači 22 do 26 tisoč tolarjev neto, kar naj bi veljalo do sprejetja zakona o zdravnikih. Tega pa bi državni zbor v najboljšem primeru sprejel šele letošnjo jesen.

Če bo zakon o zdravnikih sprejet takšen kot je predlagan, bi bila njihova plača v osnovi izenačena s poslansko, zdravnik specialist z vsemi možnimi najvišjimi koeficienti pa bi dosegel plačo sodnika vrhovnega sodišča, kar naj bi pomenilo, da bi

mu priznali 3,7 količnika, pa še 50-odstotni dodatek zraven. Dr. Konrad Kuštrin, predsednik Fidesa, je omenjeni osnutek zakona, ki ga vlada dosedaj namenoma ni poslala v proceduro komentiral z besedami: »To je zakon, ki bo, ko bo, če bo...«

Stavkovne zahteve

Zdravniki hočejo ustrezno urediti plače tudi v tem prehodnem obdobju. Njihovim zahtevam ni moč oporekati, če vemo, da je zdravniški poklic edini v državi, ki zahteva vsakih sedem let preizkušnjo znanja, kar je pogoj za obnovo licence,

Zdravniki, vključeni v sindikat Fides, še vedno stavkajo.

plačilo nadurnega dela, izplačilo mentorskega dela, izplačilo solidarnostnih pomoči (in podobno), podpis aneksa številka 2 ter sprememb in dopolnitev panožne in polklicne pogodbe, dodatek za povečane obremenitve, izplačilo obresti za manj izplačane plače v obdobju junij 1992 – januar 1993, spremembe pravilnika o napredovanju delavcev, izločitev dejavnosti zdravstva in socialnega varstva iz zakona o razmerjih plač, sprejem kadrovskih normativov in standardov.

Za teden dni, ki so pretresli zdravstvo, je značilno tudi, da se je Fides ves čas pogajal s pogajalsko skupino ločeno, druga dva panožna

gajanja intenzivirali do te meje, da smo se na koncu vendarle uspeli dogovoriti o čim prejšnjem podpisu usklajenega besedila sprememb in dopolnitev kolektivne pogodbe za našo dejavnost,« je po pogajanjih povedal Erih Šerbec, predsednik panožnega sindikata zdravstva in socialnega skrbstva.

V pogajanjih so dosegli tudi odpravo vseh kršitev panožne kolektivne pogodbe do 31. maja letos. To pomeni, da bodo zaposleni v zdravstvu in socialni do tega datuma prejeli vsa izplačila nadurnega dela, mentorskega dela, solidarnostnih pomoči in podobno. »Sindikat se zaveda, da je zdrav-

znanim leporečjem. Zdaj so se oglasili tudi drugi sindikati negospodarstva, ki zahtevajo višje plače. Za petek, 29. marca, pripravlja Fides sestanek predsednikov vseh stavkovnih odborov, predsednikov regijskih odborov in poslancev skupščine sindikata Fides. Takrat naj bi odločili, ali bodo stavko nadaljevali ali pa jo prekinili, da bi zadovoljili potrebe bolnikov, ki na koncu vedno potegnejo najkrajši konec. Tako Fides kot vlada bi morala čimprej poiskati kompromisno rešitev, sicer bo zdravje ljudi ogroženo.

Marija Frančeskin

Deležno mesto	Osnovna plača del.mesta (brez napredovanja in brez dodatkov)		Osnovna plača z dodatkom za del. dobo (za 15 let del. dobe) in z napredovanjem (ob normal. izpolnj. pogojev za napred.)				
	Količ.	Bruto	Neto	+ PR	Količ.	Bruto	Neto
Čistilec	1,10	37.567,00	26.531,20	+3	1,25	45.531,50	31.667,90
Bolničar II.							
Laborant	1,50	51.255,00	35.368,50	+3	1,70	66.204,40	45.034,30
Zdrav. tehnik - amb.							
Farmac. tehnik II.	2,20	75.174,00	50.833,80	+3	2,50	91.831,90	61.604,30
Zdr. tehnik z dod.znan.							
Zobotehnik I.	2,30	78.591,00	53.043,10	+3	2,65	97.341,80	64.602,90
Zdrav. tehnik - intenz.							
terapija I. st.	2,50	85.425,00	57.461,80	+3	2,90	106.525,00	69.252,80
Višja med. sestra							
Fizioterapevt	2,65	90.550,50	60.775,80	+3	3,00	110.198,30	71.112,70
Social.del.I (jav.poob.)							
Viš.med.ses. neg.en.	2,75	93.967,50	62.894,30	+3	3,10	113.871,50	72.972,70
Viš.med.ses. spec.							
Soc.del. specialist	2,80	99.093,00	65.489,60	+3	3,25	119.381,40	75.762,60
Dipl. sociolog							
Dipl. psiholog	3,25	111.052,50	71.545,30	+3	3,80	139.584,50	85.992,40
Farmaceutv receptar	3,60	123.012,00	77.601,00	+3	4,20	154.277,60	93.432,30
Zdravnik	3,80	129.846,00	81.061,40	+5	5,00	183.663,80	108.096,20
Zdravnik specialist	4,40	150.348,00	91.442,60	+5	6,00	220.396,50	126.123,50

Lastninski zaplet v Založbi Mladinski knjigi

POPOLNA ANARHIJA

Če bi sodili po Mladinski knjigi Založbi, je moč za slovenski model lastninjenja reči samo to: popolna anarhija!

Zakaj je prišlo do tega, je na dlani. Mladinska knjiga založba se je lastninila po Markovičevi zakonodaji, pri čemer je bil družbeni kapital kar sedemnajstkrat podcenjen.

delnic s 50-odstotnim popustom, ali z državljanji, ki so dobili samo certifikate, je jasno, da imamo pri nas dve kategoriji državljanov.

celo hruško, zdaj pa ugotavljajo, da so dobili samo nekaj vej. Približno tak je okvir te anarhije, ki so jo s svojo (nes)pametjo zakuhali zakonodajni modreci v vladnih službah in parlamentu.

škarje in platno, pa so s prodajnimi delnicami oboje zapravili. Ljudje, ki imajo možnost kar trojne participacije v lastninskem kolu, pač ne bi smeli soliti pamet tistim, ki so dobili samo certifikat ali prišli do svojih delnic za pošteno plačilo na borzi.

Narod naš dokazuje hrani

ITALIJANSKA TRADICIJA IZSILJEVANJA

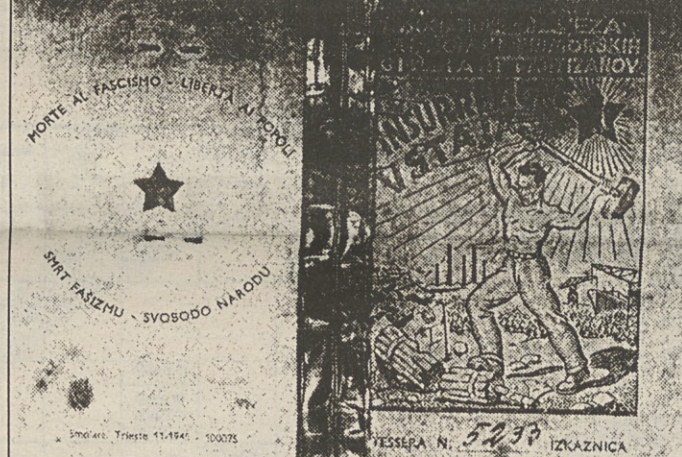
kđaj obstajala koncentracijska taborišča in da bi njihova vojska izvajala poboje in genocid na zasedenih ozemljih.

Pititto Procura della Repubblica, V/249, Piazzale Slodio, 00100 roma, Italija.

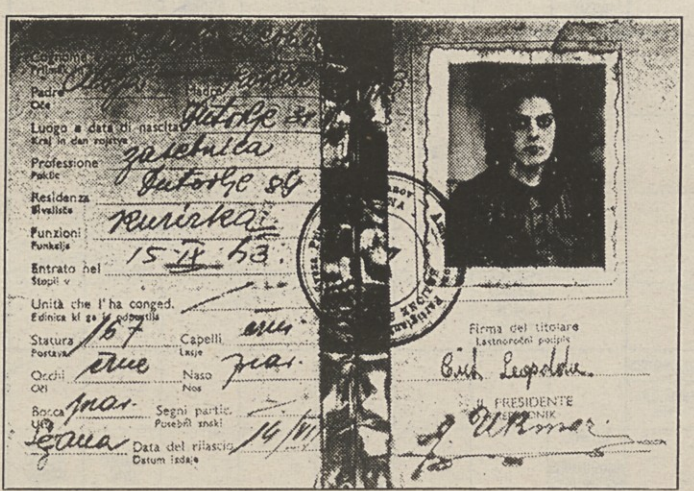
so poleg vseh krajevnih imen poitalijančili tudi 56.000 družinskih imen (priimkov). Otrokom je bilo prepovedano dajati slovenska (slovenska) imena.

čas, ki ni tako ali drugače osebnobučtila fašistični teror. Med drugo svetovno vojno je bilo veliko Primorc v Primorcev interniranih ali konfiniranih ter zaprtih.

taborišča, ki jih po trditvah odvdenika Sinagre v Italiji ni bilo. Italijanski general Robotti pa je bo vsem tem dejal: »Si amazza tro-poco« (Premalo se pobija).

Advertisement for the book 'Šola - morala - cerkev na slovenskem' by Milan Divjak. It features a large title and descriptive text about the book's content and availability.

Fasimile obeh strani kurirske izkaznice Leopolda Čuka (ime sindikalista Dušana Djordjevića iz Postojne), ki je umrla zaradi posledic naporov v vojni, stara komaj 38 let.

začete. Seveda sedanjega položaja Slovencev v Italiji ni moč primerjati s tistim pod fašizmom, pa vendar še zdaleč ne uživajo enakih pravic kot Italijani pri nas v Sloveniji.

slovenske nabožne pesmi. Fašisti so se v italijanshini drli nanj: »Pi, lopov. Namazalo ti bo grlo, da boš lepše pel.«

Julija 1942 so italijanske obo-rožene sile v Brkinih požgale 7 vasi. usmrtili so 34 domačinov, 462 pa odgnali v taborišča.

Med tem so v demokratični ita-liji ni nič zgodilo 670 italijanskim vojnim zločincem, ki so svoje zločine počenjali v okupirani Jugoslaviji, mnogi med njimi tudi v Sloveniji.

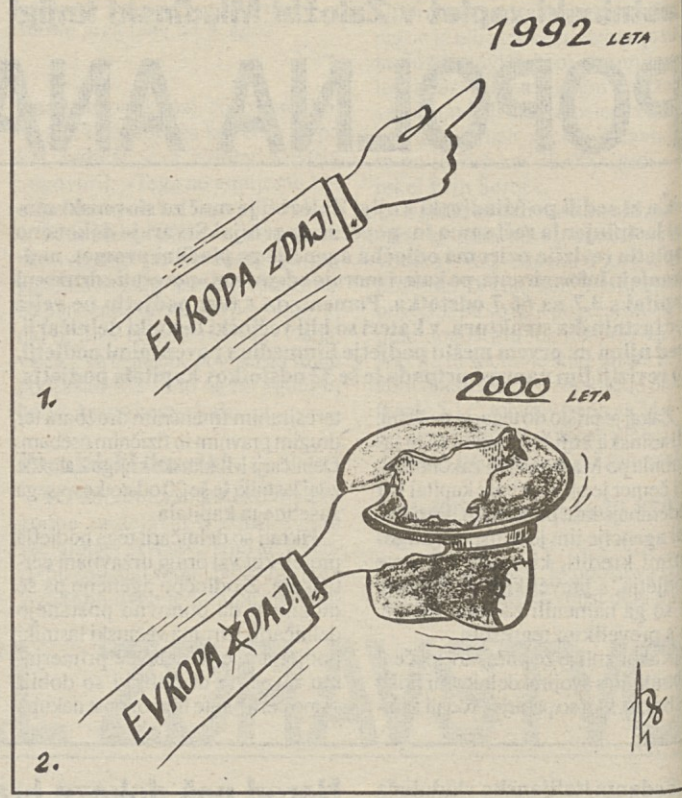

Humoreska

Svobodna novinarska izbira

No, kaj pravite na to, da so na Slovincu trem njihovim novinarjem prepovedali vstop v hišo? smo nagovorili tovariša Neposrednega proizvajalca raznih strok, ki je načeloval skupini za stike za šankom bifeja Bližnja srečanja posebne sorte in skladno s svojim svetovnim nazorom pridno praznil čaše piva. »Kaj naj bi rekel na to? Recimo, da imamo pri nas preveč novinarjev.«

- Od kod pa spet ta divja trditev? »Če ti gredo časopisi na jetra, jih je pač treba onemogočiti. In ker nismo več v časih, ko je to naredil kakšen tiskovni svet pri SZDL, je pač treba ubrati druga pota, demokratična in podprta s tržnimi zakonitostmi...«

HOROSKOP

Odličen pripomoček

Nemški državnik in politik Otto von Bismarck (rojen 1. aprila 1815) je razdobljene nemške dežele združil v enotno državo Bil je plemič iz brandenburške pokrajine, skrajno konservativnega prepričanja in član pruskega palamenta. Leta 1848 se je do skrajnosti upiral zahtevam po ustavnih spremembah, leta 1851 pa je kot poslanec frankfurtskega parlamenta, kjer so imele predstavnike vse nemške dežele, zahteval za Prusijo enake pravice, kot jih je imela Avstrija.

porazila Francijo. Nastal je drugi rajh ali nemško cesarstvo. Kot ministrski predsednik je Bismarck v tej novi državi, katere dežele so formalno obdržale nekatere vsaj navidezne avtonomne atribute, poenotil upravo in pravni sistem, uvedel enoten denar in centralno banko, šolski sistem, neuspešno pa je poizkusil zlomiti moč katoliške cerkve na jugu Nemčije. Da bi ohromil socialistično in sindikalno gibanje, je uvedel prvi program socialnega skrbstva v zgodovini in več zakonov o socialni varnosti, čeprav je s socialisti neusmiljeno obračunal. Poskrbel je, da je parlament ostal šibek, da so druge države v cesarstvu ostale podrejene centralni oblasti, cesar (ki je bil istočasno tudi pruski kralj) pa je s pomočjo izključno sebi odgovornih ministrov, upravo in vojsko izvajal vso oblast v državi.

Complex crossword puzzle grid with 15 numbered starting points and various clues in Slovenian.

Drnovškova pravila

Dr. Janez Drnovšek, predsednik vlade, je v razpravi o slovenski zunanji politiki dejal, da skuša italijanska politika v zadnjem času pokazati, da Slovenija ni pripravljena sprejemati evropskih pravil obnašanja in prilagoditi svoje zakonodaje evropskim normam. Drnovšek se seveda ni vprašal, ali se italijanska politika mogoče moti. Če bi se, bi moral namreč pri priči ugotoviti, da država, ki se je pripravljena pogajati o že rešenih osimskih vprašanjih, resnično ni pripravljena sprejemati evropskih pravil obnašanja.

menjemo Beograda z Brusljem, temveč z Vatikanom. To pa pomeni, da v Bruselji lahko pridemo samo kot njegova podružnica. Se pravi, komunističnih grehov očiščeni in zanje primerno spokorjeni! Vsi komplimentni Lojzku – bil je prvi, ki je to spoznal. Še danes trdi, da je imel tudi prav!

Podobnikova košarica

Marjan Podobnik, šef SLS, je na Peterletovo pobudo za združitvev SKD in SLS vnovič diplomatsko odgovoril s košarico. Zraven pa dodal, da je SLS kot demokratična stranka odprta za vse tiste, ki so pripravljeni delovati v skladu s statutom in programom SLS in ki jim je nekaj do poštenja in poslovne morale v slovenski družbi. Se pravi, da je Podobnik na stečaj odprl vrata za vse člane Peterletove stranke – razen za Lojzka in njegove povzpetniške ministre.

Jelinčičeva napaka

Zmago Jelinčič, prvak SNS, se je v parlamentu vprašal, ali bomo Beograd kar preprosto zamenjali z Brusljem in dopustili propad naše industrije in kmetijstva. Napaka, gospod Jelinčič! Slovenci ne za-

Šeligov fevd

Rudi Šeligo, pisatelj in eksponitnik, ugotavlja, da se vsaka živa kultura utemeljuje na razlikah. Živo nasprotje temu pa so na borzi kupljene delnice Založbe Mladinske knjige, za čemer stoji »zelo določljiva skupina, ki se poskuša polastiti nacionalnega podjetja slovenske države«. Prav primer Založbe Mladinske knjige pa je po Šeligo »degradacija tiste duhovne naravnosti, zaradi katere smo zgradili lastno demokratično državo«, ali z drugimi besedami povedano – lastni kulturniški fevd! Brez tega bi v Sloveniji zelo težko izšla še kakšna Šeligova knjiga. Kuli

Nagradna križanka št. 15

Rešeno križanko nam pošljite do 9. aprila 1996 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p.p. 479 na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 15. Nagrade za rešeno križanko so (1.) – ura Etic Quartz, (2.) – 5.000 SIT, (3.) – 3.000 SIT, (4.) – 2.000 SIT in (5.) pleteni pulover. Rešite nagradne križanke št. 13

OSINKA, JANIS, RANČAR, NEOREALIST, NB, AVTO, MIKI, ANTA, HAARLEM, ANAN, AR, AST, AGLOMERAT, AO, RTIČ, AEDA, ORLEANS, DEKOR, TOPOL, ERIKA, TRAPA, ARARA, TOLAR. Izžrebani reševalci nagradne križanke št. 13 1. Anže Dežman, V Dobje 9, Ribno, 4260 Bled, 2. Marija Korošec, Zg. Senarska 61, 2235 Sveta Trojica, Križanko pripravil SALOMONOV UGANKAR 3. Fani Časl, Šempeter 37, 3311 Šempeter, 4. Branka Zupanič-Flisek, Čolnišče 12, 1410 Zagorje ob Savi, 5. Franc Gruden, Jurčičeva 11, 1293 Šmarje-Sap Nagrade bomo poslali po pošti

Advertisement for 'NAGRADNI SKLAD' featuring a watch and prizes. Text: 'Ta teden sta praktični nagradi v naš nagradni sklad prispevala: Uro Etic Quartz – UZO, d. o. o., podjetje za trgovino, proizvodnjo in storitve Parnova 53, 61000 Ljubljana – tel.: 061/301-787; Trgovina: Hala Tivoli, Celovška 25, tel.: 061/1315-155. V njej prodajajo ure, zlato in ostalo; kozmetiko svotovnih znamk, igrače, audio-video tehniko, tekstil – Casucci, Lee, Legend in drugo. Pletene izdelke – Pletilstvo Fočič, Ljubljana, Pot na Hreše 25. POZOR! K sodelovanju vabimo vse (podjetja in trgovine), ki bi lahko s svojimi izdelki obogatili naš nagradni sklad.'